

Skånes hembygdsförbund

Verksamhetsberättelse 2021

SKÅNES HEMBYGDSFÖRBUND

Verksamhetsberättelse 2021

Skånes hembygdsförbund

Porfyrvägen 19

224 78 Lund

Telefon: 046-15 80 70 | 0708-42 12 31 (ordförande)

E-post: info@skaneshembygdsforbund.se

www.hembygd.se/skane

Innehåll

Grunder för verksamheten	5
Organisation	7
Styrelse	7
Valberedning	8
Revisorer	9
Kansli och personal	9
Arbetsgrupper	10
Styr- och policydokument	11
Finansiering	11
Representation och medlemskap	11
Våra medlemmar	13
Kulturpriser och nomineringar	16
Bibliotek och arkiv	18
Fastigheter	20
Verksamhet – året i siffror	23
Uppsökande verksamhet och rådgivning	25
Referensgrupper och nätverk	27
Samarbeten	29
Utvecklingsarbete och folkbildning	32
Publik verksamhet	37
Kurser och temadagar	40
Kommunikation	43
Fortbildning och deltagande i konferenser	49
Förtjänsttecken 2021	51
Skånes hembygdsförbunds 105 medlemsföreningar 2021	52
Medlemsföreningar 2021 – kommunvis	53

Grunder för verksamheten

Vårt uppdrag

Skånes hembygdsförbund är en ideell förening och regional huvudorganisation för föreningar som arbetar med kulturarv och lokal historia i Skåne, både i städer och på landsbygd. Förbundet svarar för förmedling av kontakter, information, rådgivning och samordning gentemot medlemsföreningarna och fungerar som informationskanal både i och utanför den egna organisationen. Förbundet är partipolitiskt och religiöst obundet och har verksamhet i hela länet.

Förbundet är en regional aktör som genom bred samverkan bidrar till folkbildning, ökad kunskap om natur- och kulturarv och verksamhet för barn och unga. I samarbeten med föreningar, organisationer, myndigheter, kommuner, universitet, museer, arkiv, skolor och studieförbund möts ideella och professionella i tematiska utvecklingsprojekt. Detta sker alltid i samarbete med medlemsföreningarna.

Utbyte av kunskap, perspektiv och erfarenheter är en grundläggande del i förbundets verksamhet där nationella och regionala perspektiv möter lokala. Att synliggöra medlemsföreningarna och deras kunskap är det främsta uppdraget. Det görs bl.a. genom samverkan och satsningar på digital tillgänglighet, t.ex. filmer och föredrag på Youtube, applikationen Shuttle, Hembygdsportalen, Utforska platsen, nyhetsbrev, Facebook och Instagram.

Skånes hembygdsförbunds verksamhet präglas av bredden i medlemsföreningarna. Det innebär många och skiftande arbetsuppgifter för att bevara, levandegöra, utveckla och synliggöra hembygdsrörelsens arbete med lokalt kulturarv. Att göra det tillgängligt,

Avsiktsförklaring

Medlemsnytta och medlemsinflytande står i fokus för Skånes hembygdsförbund. Med flexibilitet och öppenhet för bred samverkan och med många och olika samverkansparter skapar vi goda förutsättningar för att stärka hembygdsrörelsens roll i samhället. Genom goda exempel utvecklas föreningarnas och förbundets insatser. Ett mål är att dela kunskap i frågor rörande kulturarvet och skapa möten mellan generationer för ömsesidigt lärande.

känt och angeläget för många är en viktig uppgift. Med kurser, temadagar, möten och utvecklingsprojekt inspirerar och stöttar förbundet föreningarna i deras verksamhet och tillsammans prövas nya vägar för kulturarvsverksamhet, för ortsbor och nyanlända. Samtal om begrepp som hembygd, kulturmiljö, natur- och kulturarv förs med ambitionen att involvera fler. Ett begrepp som diskuteras är *kulturarv för överlevnad*, dvs hur traderad kunskap kan delas och återanvändas idag med syfte att hushålla med resurser.

De senaste årens fokus på förändringar i landskapet, sambanden mellan natur och kultur och ett hållbart samhälle har inneburit en viktig utveckling och komplettering till arbetet med museisamlingar, arkiv och berättelser om materiell och immateriell kultur.

Enligt § 2 i stadgarna är Skånes hembygdsförbunds ändamål:

- att främja och stödja kultur-, natur- och hembygds-vård
- att vara en del av det levande samhället och dess förändringar
- att verka för samordning av alla i Skåne verksamma ideella krafter för bevarande av kulturarvet
- att bistå den skånska hembygdsrörelsens olika sam-manslutningar i deras arbete, såsom information, utbildning, rådgivning, samordning, opinions-bildning m.m.
- att förvalta arkiv, bibliotek, föremål och kultur-vårdsobjekt, som tillhör förbundet eller som över-lämnats i dess vård
- att förvalta kulturfonder samt i fall, då så stadgas i fonden, utdela därmed avsedda kulturpriser.

Enligt villkoren för verksamhetsstöd från Region Skåne ska verksamheten ”bidra till kulturnämndens målsättning att invånare i Skåne ska ha möjlighet att ta del av kulturlivet på lika villkor. Kulturen ska vara livskraftig i alla delar av Skåne. Alla invånare i Skåne ska ha möjlighet att ta del av och uttrycka sig genom kultur, oavsett könsidentitet eller könsuttryck, etnisk och kulturell tillhörighet, religion eller annan trosupp-fattning, funktionsförmåga, sexuell läggning, ålder, socioekonomiska förutsättningar eller bostadsort”.

Organisation

Förbundsstämma

Förbundsstämman är Skånes hembygdsförbunds högsta beslutande organ. Vid stämman har varje ansluten förening eller motsvarande sammanslutning ett ombud och därutöver ytterligare ett för varje påbörjat hundratal medlemmar, dock högst sammanlagt fem. Stämman utser styrelseledamöter (fyra ordinarie, fyra ersättare) och valberedning med mandattid på två år samt en revisor med suppleant för en tid på ett år. Stämman väljer även ordförande och vice ordförande för en tid av ett år.

Årsstämma hölls digitalt torsdagen den 28 oktober. Ordförande Sven Jensén hälsade välkommen med ett inledningstal och ledde därefter stämman. På stämman närvarade totalt 31 personer, varav 19 ombud från lika många föreningar.

Förbundsstämman 2021 hölls digitalt den 28 oktober över Zoom.

Styrelse

I styrelsen ingår dels representanter valda av stämman, dels representanter valda av Region Skåne. Region Skåne utser tre ordinarie ledamöter med ersättare samt en revisor med revisorssuppleant. Mandatperiod för regionens ledamöter följer riksdagsvalet.

Styrelsens ideella engagemang, kompetens och kontakter är av stort värde för förbundet och verksamheten. Ledamöterna bidrar till att stärka och bredda förbundets nätverk, driva skånsk hembygdsrörelses frågor samt göra förbundet och rörelsen mer kända både lokalt, regionalt och nationellt. De deltar i förbundets arbete och möten, i arbetsgrupper, utvecklingsprojekt, kurser och arrangemang samt i lokala föreningsaktiviteter. Deras kompetens används i både sakfrågor och verksamhet.

Förbundets ledamöter representerar Skånes hembygdsförbund i olika sammanhang och deltar i konferenser och strategiska möten med Länsstyrelsen Skåne, organisationer, kommuner, samarbetsparter och Sveriges hembygdsförbund.

En betydande insats görs även av förbundets ledamöter genom medverkan i aktiviteter på förbundets gård Ballingstorp, fornlämningen Biskopskällaren och donationen Björkhagen.

Totalt har styrelsen lagt ned 4 981 ideella timmar under 2021, varav 1 316 i Björkhagen, Gessie.

Styrelsen efter stämman 2021:

Valda av Skånes hembygdsförbund

Ordförande

Sven Jensén, Broby, omval 2021–22

Vice ordförande

Thord Kristiansson, Munka Ljungby, omval 2021–22

Ordinarie

Ingegerd Hagelin, Västra Forestad, omval 2021–23

Gun Larsson, Broby, omval 2021–23

Johan Brinck, Ängelholm, omval 2021–23

Ingmar Melin, Kristianstad, fyllnadsval 2021–22

Suppleanter

Lennart Eskilsson, Hässleholm, 2020–22

Margareta Fries, Sjöbo, omval 2021–23

Ingegerd Christiansson, Arlöv, 2020–22

Camilla Kristensson, Skurup, fyllnadsval 2021–22

Monica Nilsson, Gälds Köpinge, (valberedningens ordförande, adjungerad till styrelsen) 2020–22

Valda av Region Skåne 2019–22

Ordinarie

Kristina Backe, Trolleholm Smedtorp

Peter J Olsson, Malmö

Dan-Peter Nilsson, Ystad

Suppleanter

Cornelia Björklund-Röjner, Limhamn

Lisbeth Lindell, Helsingborg

Charlotte Ramel-Andersson, Sjöbo

Regionmuseet Kristianstad, Landsantikvarien i Skåne

Anna Hansen, ersatt av vik. museichef Henrik Borg från november 2021

Sekreterare (Kanslichef)

Pia Sander

Under 2021 har styrelsen haft nio sammanträden (åtta digitalt via Zoom, varav ett konstituerande). Styrelsen har även haft ett diskussionsforum, ett forum för styrelsen att träffas och diskutera frågor utanför sammanträden. Den 10 december hölls ett seminarium om partipolitisk och religiös obundenhet (inskrivet i förbundets stadgar, § 1). Personal och styrelse gjorde en utflykt till Ballingstorp och Torsebro krutbruk den 20 augusti 2021.

Valberedning

Ordförande väljs av stämman. Fem ordinarie ledamöter och två suppleanter, geografiskt fördelade över Skåne, nomineras av kretsarna och väljs på stämman. Mandatperioden är två år.

Ordförande

Monica Nilsson, Gälds härads hembygdsförening 2020–22

Ordinarie

Camilla Kristensson, Gärdslövs byalag 2020–22

Kitty Olofsson, OK Origo i Össjö 2020–22

Bengt-Åke Andersson, Hammarlunda mölleförening, omval 2021–23

Bo Larsson, Föreningen Övraby mölla, omval 2021–23

Håkan Månsson, Sösdala fornminnes- och hembygdsförening, omval 2021–23

Suppleanter

Vakanta. Stämman 2021 gav styrelsen i uppdrag att söka suppleanter.

Under 2021 har valberedningen haft ett sammanträde på kansliet i Lund.

Revisorer

Valda av Skånes hembygdsförbund

Ordinarie Filip Lundberg, BDO Malmö, 2021–22

Ersättare Rebecka Iderup, BDO Malmö, 2021–22

Valda av Region Skåne

Ordinarie Inger Åbonde, Tomelilla, 2021–22

Ersättare Gustavo Garcia, Arlöv, 2021–22

Två möten, varav ett revisionsmöte, har hållits. Där deltar revisorer, förbundets ordförande, styrelseledamot som utsetts att förvalta Lengertz kulturprisfond (Lennart Eskilsson), kanslichef och ekonomihandläggare från kansliet. Kanslichefen rapporterar på sammanträden i förvaltningsutskott och styrelse om förbundets ekonomi samt följer upp resultatrapport och balansräkning.

Kansli och personal

Skånes hembygdsförbunds kansli finns på Arkivcentrum Syd i Lund. I enlighet med en tidigare överenskommelse har förbundet även ett tjänsterum i Regionmuseet Skånes lokaler i Kristianstad.

Förbundet har med anledning av pandemin inte tagit emot några medlemsföreningar för besök på kansliet, som annars är brukligt.

Personal under 2021:

Pia Sander, kanslichef

Maria Casagrande, hembygdskonsulent

Sara Williamsson, hembygdskonsulent/kulturpedagog
t.o.m. 20 augusti 2021

Frej Haar, hembygdskonsulent/kulturpedagog (75 %)

tidsbegränsad anställning 16 augusti 2021–15 augusti 2022

Ida Kroon, kulturpedagog (45 %)

tidsbegränsad anställning 8 november 2021–31 maj 2022

Carina Johansson, ekonomihandläggare (50 %)

sitter i Kristianstad

Gunnel Pernryd, kontorsassistent (50 %)

Joakim Holmqvist, administration och bibliotek (50 %)

Under året har även tre timanställda anlitats i form av Ida Kroon (kulturarvspedagog 20 % 1 augusti–7 november 2021), Åsa Andersson (digitalisering av dokument rörande Björkhagen Gessie 9:2) samt Charlotte Kjaer (ekonomisk administration, via Veteranpoolen fr.o.m. maj).

Praktikanter

Förbundet välkomnar praktikanter från både högskola och universitet. Under 2021 gjorde följande personer praktik på förbundet:

- Ida Kroon, Landskapsvetarprogrammet, Högskolan Kristianstad, 18 januari–26 februari 2021
- Karl Norlin, kandidatprogram i etnologi med kulturanalytisk inriktning, Lunds universitet, 22 mars–12 maj 2021
- Catrin Ivarsson, Landskapsvetarprogrammet, Högskolan Kristianstad, 30 augusti–8 oktober 2021
- Therése Mattson, kandidatprogrammet historia, inriktning mot kulturarvsstudier, Malmö universitet, 4–15 oktober 2021

Aktivitetsmaterial från arkeologiklubb i Sösdala. Foto: Ida Kroon.

Förvaltningsutskott

Utskottet bereder ärenden till styrelsen gällande t.ex. ekonomi, personal, förvaltning och medlemsansökningar. Efter stämman ingick följande: Johan Brinck, ordförande, Cornelia Björklund-Röjner, vice ordförande, Sven Jensén, Lennart Eskilsson och Pia Sander. Kanslichefen är sekreterare och annan personal adjungeras vid behov. Förvaltningsutskottet har under året sammanträtt sju gånger, samtliga digitalt.

Arbetsgrupper

Förbundets styrelse har tillsatt följande arbetsgrupper som varit i arbete under 2021:

Kulturprisgruppen

Arbetsgruppen består av Kristina Backe, Madeleine Brandin, Ingela Jacobsson, Bengt Berglund, Johan Brinck, Lisbeth Lindell och Pia Sander. Lengertz-pristagare utses av styrelsen efter förslag från arbetsgruppen. Kulturprisgruppen har haft tre planeringsmöten, ett ateljébesök, en pressvisning samt arrangerat en utställning om pristagarna och William Lengertz på Kulturmagasinet i Helsingborg (25 september–26 november). De ansvarar även för nominering till riksförbundets utmärkelse *Årets hembygdsbok*.

Verksamhetsplan 2022

Arbetsgruppen bestod av Sven Jensén, Pia Sander, Johan Brinck, Cornelia Björklund-Röjner och Thord Kristiansson med bidrag från Maria Casagrande och Frej Haar.

Donationen Björkhagen, Gessie 9:2

Arbetsgruppen har uppdrag att iordningsställa, förvalta och utveckla gården. Årets arbete redovisas i längre detalj under rubriken *Fastigheter*. Arbetsgruppen består av Sven Jensén, Thord Kristiansson, Ingmar Melin, Gun Larsson, Ingmar Melin, Dan-Peter Nilsson och Pia Sander. Även Ingegerd Hagelin har deltagit initialt samt i ärenden gällande försäkringsfrågor. Arbetsgruppen har sammanträtt nio gånger digitalt samt två gånger på plats.

Digital medlemsbok

Arbetet med en digital medlemsbok påbörjades under året, och resultatet ska presenteras våren 2022. I boken ingår artiklar från medlemsföreningarnas skrifter, på temat kvinnor. Arbetsgruppen består av Johan Brinck, Sven Jensén, Thord Kristiansson och Ingegerd Christiansson.

Styr- och policydokument

Följande dokument har tillkommit eller reviderats under 2021:

- Verksamhetsplan 2021, *fastställd av stämman 2021*
- Delegationsordning

Förbundet redovisar sitt miljöarbete till Region Skånes s.k. miljöbevis. En miljöpolicy finns vad gäller t.ex. transporter, resor, avfall, inköp och digitala möten. Så långt möjligt förläggs kurser och sammankomster på platser dit allmänna kommunikationsmedel når. Under 2021 har digitala möten ersatt fysiska med ett kraftigt reducerat resande som följd.

Finansiering

Skånes hembygdsförbunds verksamhet har främst bedrivits med verksamhetsstöd från Region Skåne (2 660 000 kr), medlemsavgifter (326 810 kr), administrativ ersättning Lengertz kulturprisfond (35 000 kr), nyttjandeavtal Ballingstorp (7 000 kr) samt bokförsäljning (3 118 kr).

Skånes hembygdsförbund har också fått projektbidrag från Länsstyrelsen avseende Ballingstorp för byggnadsunderhåll, publika arrangemang, markskötsel och projektet *Ängaliv*. Region Skåne har stöttat projektet *Berättelseutveckling i hembygdsrörelsen, Kulturarv som besöksmål* och *På varje plats*. Det senare har även Statens Kulturråd tilldelat projektmedel. I övrigt hänvisas till förvaltningsberättelsen med balans- och resultaträkningar.

Representation och medlemskap

Stiftelsen Regionmuseet Skåne

Skånes hembygdsförbund är en av tre stiftare av Stiftelsen Regionmuseet Skåne. Förbundet har tre ledamöter och tre ersättare i styrelsen för Regionmuseet Skåne/Landsantikvarien i Skåne. Ordinarie ledamöter är Sven Jensén, Ingegerd Hagelin och Kristina Backe. Suppleanter är Gun Larsson och Thord Kristiansson. En suppleantplats är vakant.

Hembygdsförbundets revisor i styrelsen: Monica Nilsson med Lars-Olof Tjärnvall som suppleant. Sven Jensén är ledamot i styrelsens arbetsutskott samt i styrelsen för det av Regionmuseet grundade bolaget Sydsvensk arkeologi AB.

Arkivcentrum Syd (ACS)

På ACS finns följande verksamheter: Riksarkivet i Lund, Lunds universitet; Universitetsarkivet, Biologiska museet, Folklivsarkivet; Regionarkivet i

Skåne län, Lunds stadsarkiv, Skånes Arkivförbund, Skånes hembygdsförbund, Polismyndigheten, Institutet för språk och folkminnen, Skånes Släktforskarförbund samt DIS Syd – Datorhjälp i släktforskningen för Skåne, Blekinge och södra Halland.

Kanslichef Pia Sander deltar i ACS-rådet som samlar chefer och motsvarande från samtliga arkiv och organisationer. Hon deltar även i husmöten för hyresgäster i byggnaden Gaste 1 och skyddsronder. Hembygdskonsulent Maria Casagrande deltar i UV-gruppen som ägnar sig åt den utåtriktade verksamheten på Arkivcentrum Syd.

Sveriges hembygdsförbund

Riksstämman genomfördes i Örebro den 28 augusti. Ombud för Skånes hembygdsförbund var Cornelia Björklund-Röjner, Johan Brinck och Nils Andersson, (Klippans hembygdsförening, representant för krets 1). Sven Jensén deltog som ledamot i Sveriges hembygdsförbunds styrelse.

Sven Jensén deltar i flera arbetsgrupper hos riksförbundet, som *Årets hembygdsförening* och lokalhistoriska rådet. Under året har han bl.a. medverkat i två digitala möten och en konferens om årets hembygdsbok i Mariestad den 4 december.

Ordförande i de 26 regionala hembygdsförbunden träffas årligen för att diskutera frågor av gemensamt intresse. Sven Jensén har deltagit i tre sådana möten under året. Ingegerd Christiansson ingår i riksförbundets valberedning.

Hembygdskonsulenter i landet har under året träffats digitalt, tillsammans med personal på Sveriges hembygdsförbund. De månatliga mötena syftar till att utbyta tankar, erfarenheter och information om

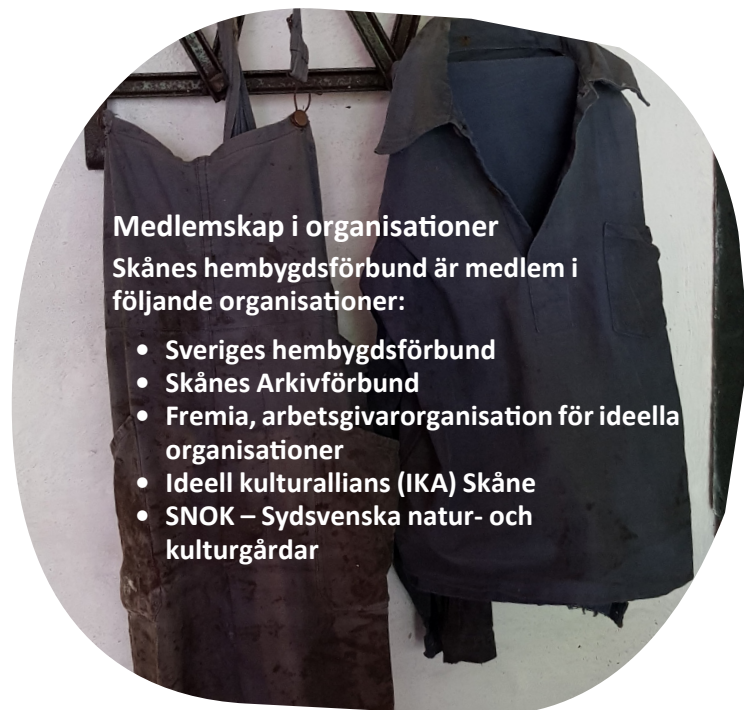
pågående verksamhet. Med anledning av nystartssatsningen har mötena primärt haft fokus på denna, men har vid flera tillfällen haft andra teman. Den 18 maj modererade förbundet ett digitalt möte om film i hembygdsrörelsen, vilket flera förbund nu har gedigen erfarenhet av.

Historiska museet vid Lunds universitet

Kanslichef Pia Sander ingår sedan hösten 2019 som ledamot i museets styrelse.

SNOK – Sydsvenska natur- och kulturgårdar

Sven Jensén är kassör. Förbundets gård Ballingstorp ingår även i nätverket.

Våra medlemmar

Under 2021 hade Skånes hembygdsförbund 105 anslutna medlemsföreningar samt 27 stödjande medlemmar (enskilda personer). Inga nya medlemmar tillkom. En förening begärde utträde under året. En förteckning över medlemsföreningarna finns sist i verksamhetsberättelsen.

Sammanlagt har de 105 anslutna medlemsföreningarna 31 783 medlemmar. Föreningarna bedriver sin verksamhet på ett par hundra platser i länet; ofta i anslutning till kulturhistoriska byggnader, museer och andra lokala mötesplatser. En del föreningar har valt att inte äga byggnader och verkar inom sitt geografiska område med kulturarrangemang, vandringar, visningar, föredrag, socialt arbete och utställningar.

Föreningarna spelar en betydande roll för det lokala kulturlivet. Under ett vanligt år bjuder de in allmänheten till hundratals arrangemang, utställningar och temadagar samt visningar för skolklasser. De ger ut 36 årsböcker och lokalhistoriska skrifter och en förening även en tidskrift. Det finns ett stort engagemang i frågor rörande lokal utveckling och kultur- och naturmiljöer.

Föreningarna dokumenterar, förmedlar och delar kulturarv och människors berättelser om samtiden, det som blir morgondagens kulturarv. Immateriellt kulturarv är en del i föreningarnas berättelser om platser och en växande del av deras verksamhet. För att öka egen och allmänhetens tillgång till musei- och arkivsamlingar ägnar sig flera föreningar åt registrering och digitalisering av arkiv och föremål. Detta blir tillgängligt bl.a. genom *Utforska platsen* som är en rikstäckande webbplats för lokalhistoria och drivs av Sveriges hembygdsförbund. Föreningarna satsar också på ökad

marknadsföring genom hemsidor, sociala medier, medlemstidningar, turistfoldrar och breddade samarbeten. Skånes hembygdsförbund stöttar och driver utvecklingsprojekt där berättande, delaktighet och att involvera fler är målet.

Vid förfrågningar om medlemskap erbjuder Skånes hembygdsförbund ett möte med kanslichef, ordförande och föreningens blivande kontaktperson i styrelsen.

Medlemsavgift

Medlemsavgiften i Skånes hembygdsförbund och Sveriges hembygdsförbund är 23 kr/medlem, där 10 kr går till det regionala förbundet och 13 kr till det nationella. Föreningar betalar för maximalt 1 000 medlemmar. Medlemsavgiften för 2021 var oförändrad.

Lägsta avgift för medlemsföreningar: 1 000 kr/år.

Medlemsavgiften för stiftelser: 1 000 kr/år.

Stödjande medlem (enskild person): 250 kr/år.

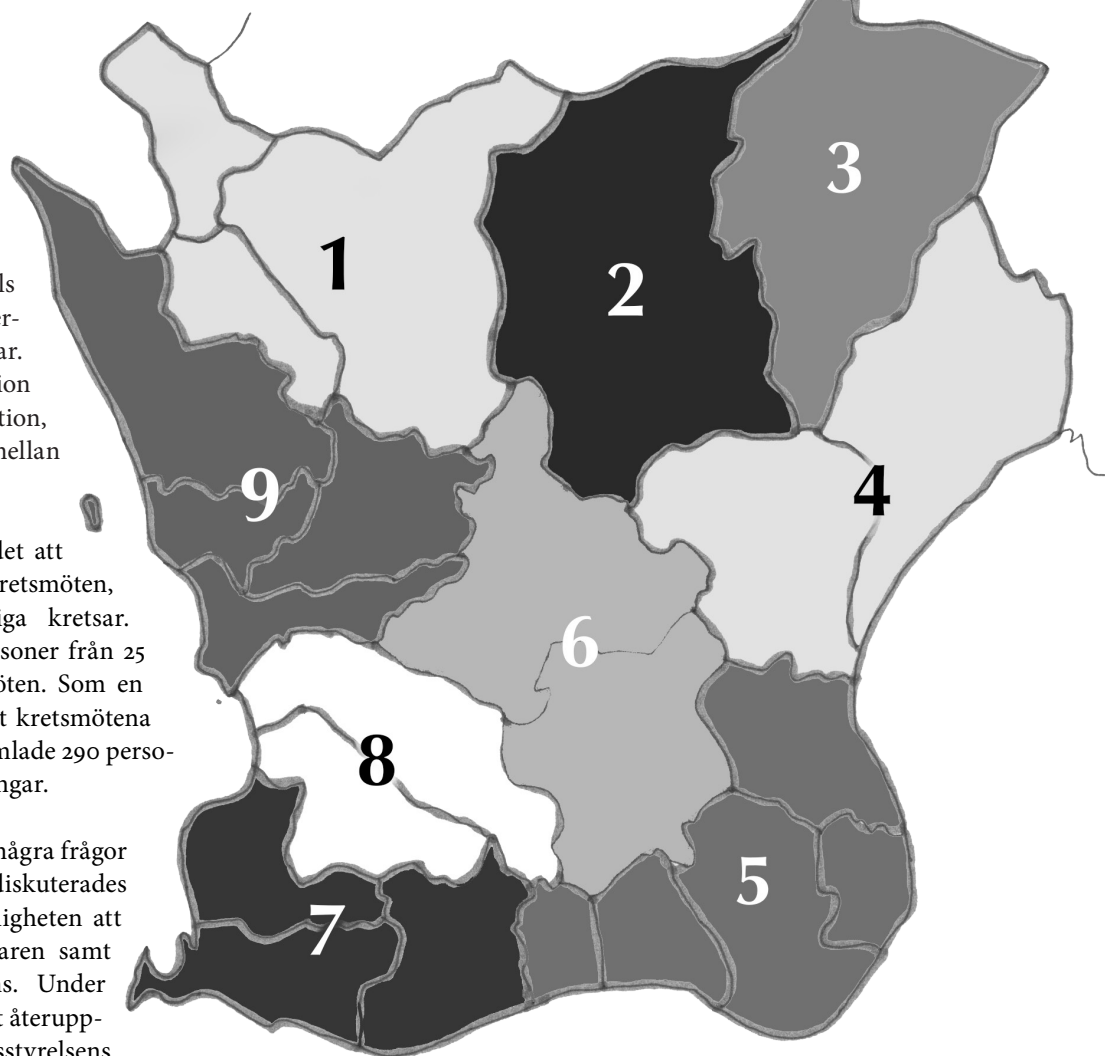
Kretsar

Medlemsföreningarna delas in i nio kretsar. Före pandemins utbrott hölls åtta kretsmöten per termin, hos 16 värdföreningar. Mötenas primära funktion är utbyte av information, idéer och erfarenheter mellan medlemsföreningar.

Under 2021 valde förbundet att genomföra fyra digitala kretsmöten, gemensamma för samtliga kretsar. Sammanlagt deltog 37 personer från 25 föreningar i årets kretsmöten. Som en jämförelse kan nämnas att kretsmötena 2019 (innan pandemin) samlade 290 personer från 75 medlemsföreningar.

På kretsmötena står alltid några frågor i fokus. Vid vårmötena diskuterades Friluftslivets år 2021, möjligheten att hålla öppet under sommaren samt kretsindelningens relevans. Under hösten diskuterades främst återuppstart efter pandemin, Länsstyrelsens översyn av riksintressen samt barnkonventionen.

Mötena följdes upp med en enkät gällande kommande kretsmöten. Den innehöll frågor om varför kretsmöten ska hållas, vilken frekvens föreningarna önskar samt vilka för- och nackdelar med fysiska respektive digitala möten som finns. Enkäten visade att det finns ett stort intresse för fysiska kretsmöten så snart situationen tillåter, men också att höstmötena mycket väl kan ersättas med digitala möten.

Kretsmöten 2021

17.3	16 personer från 8 föreningar
6.4	6 personer från 4 föreningar
13.10	7 personer från 6 föreningar
19.10	8 personer från 7 föreningar

Krets 1 – Bjäre, Norra och Södra Åsbo härad

Bjäre härads hembygdsförening
Föreningen Hyllstofta ryggåsstuga
Hovs hembygdsförening
Klippans hembygdsförening
Kvidinge sockens hembygdsförening
Munka Ljungby – Tässjö hembygdsförening
OK Origo i Össjö
Perstorps hembygdsförening
Riseberga-Färingtofta hembygdsförening
Spannarpsortens hembygdsförening
Värsjö byalag
Åstorps hembygdsförening
Ängelholms hembygdsförening
Ängelholmsbygdens lokalhistoriska förening
Örkellunga hembygdsförening
Östra Ljungby och Källna socknars hembygdsförening

Krets 2 – Västra Göinge härad

Hästveda hembygdsförening
Matteröds hembygdsförening
Röke sockengille
Sösdala hembygds- och fornminnesförening
Vinslövs hembygdsförening
Wittsjö hembygdsförening
Västra Göinge hembygdsförening
Västra Torups hembygdsförening

Krets 3 – Östra Göinge härad

Glimåkra hembygdsförening
Göinge hembygdsförening
Göinge slättersällskap
Hjärsås hembygdsförening
Knislinge hembygdsförening
Loshults hembygdsförening
Museiföreningen Krutbrukets Vänner
Norra Strö hembygdsförening
Osby hembygdsförening
Sibbhults hembygdsförening
Sliperiet Gylsboda
Visseltofta hembygdsförening
Örkeneds hembygdsförening

Krets 4 – Albo, Gärds och Villands härad

Byträffen Edenryd-Krogstorp-Åby
Everöds sockenförening
Blåherremöllas Vänner
Föreningen Örsnäs hembygdsgrd
Gärds härads hembygdsförening
Ivetofta hembygdsförening
Näsums hembygds- och fornminnesförening
Oppmanna-Vånga hembygdsförening
S:ta Annas gille i Åhus
Villands härads hembygdsförening
Önnestadsortens hembygdsförening

Krets 5 – Ljunits Herrestads, Ingelstads och Järrestads härad

Albo härads hembygdsförening
Föreningen Bengtemölla gårds vänner
Föreningen för fornminnes- och hembygdsvård i sydöstra Skåne
Föreningen Tomelilla byagård
Föreningen Övraby mölla
Ljunits och Herrestads hembygdsförening
Othinslunda hembygdsförening
Södra Ingelstads härads hembygdsförening

Krets 6 – Frosta och Färs härad (samt föreningar verksamma i hela Skåne)

Eslöfs museiförening
Frosta härads hembygdsförening
Färs härads hembygdsförening
Föreningen Höörs mölla
Föreningen Jöns Henrikssons minne
Föreningen Skånska möller
Hammarlunda mölleförening
Osbyholms byförening
Stiftelsen Harlösa byahus
Stiftelsen Harlösa donationshus
Södra Ringsjöortens bygdeförening

Krets 7 – Oxie, Skytts och Vemmenhögs härad

Falsterbonäsets museiförening
Föreningen Svedala-Barabygden

Gärdslövs byalag
Kulturgruppen Anderslöv och bygden
Limhamns museiförening
Norra Grönby mölleförening
Oxie härads hembygdsförening
Sirmiones skeppslag
Stora Hammars mölleförening
Vemmenhögs härads fornminnes- och hembygdsförening

Krets 8 – Bara och Torna härad

Bara härads hembygdsförening
Hembygdsföreningen i Lomma kommun
Lomma museiförening
Kulturkvadranten i Dalby
Sandbybygdens hembygdsförening
Skånska lantbruksmuseet i Alnarp, ideell förening
Staffanstorps hembygdsförening
Torna härads hembygdsförening
Vallkärra-Torns hembygdsförening

Krets 9 – Luggude, Onsjö, Rönnebergs och Harjagers härad

Billesholmstraktens hembygdsförening
Borstahusens museiförening
Fjälåstorp-Stubbarps byaförening
Fleninge släkt- och bygdeförening
Föreningen Viking Foundation
Harjagers härads fornminnes- och hembygdsförening
Hvens hembygdsförening
Kullens hembygdsförening
Möllerikeföreningen
Onsjö härads hembygdsförening
Rönnebergs härads hembygdsförening
Röstånga turist- och hembygdsförening
Skromberga Akademi
Stenestadsortens hembygdsförening
Stiftelsen Gamlegård i Billinge
Stiftelsen Jöns Jons-gården i Kattarp
Södra Luggude härads hembygdsförening
Wällufsbygdens hembygdsförening

Kulturpriser och nomineringar

Skånes hembygdsförbund delar sedan 1967 årligen ut Lengertz kulturpris i konst och litteratur. Till följd av minskade rese-kostnader för förbundets styrelse och kansli 2020 utlystes även ett innovationspris för medlemsföreningar. Förbundet lämnar också nomineringar till priser och utmärkelser som erhålls av andra, som till exempel Sveriges hembygdsförbunds utmärkelse för hembygdslitteratur och Länsstyrelsen Skånes naturvårdspris.

Lengertz kulturpriser

William Lengertz (1891–1962), författare och antikvariatsinnehavare, har gett namn åt de två kulturpriser som förbundet delar ut i enlighet med en testamentarisk donation. Pristagarna utses av styrelsen efter förslag från kulturprisgruppen. En av styrelsen utsedd ledamot (under 2021 Lennart Eskilsson) övervakar handeln med värdepapper i Lengertz kulturprisfond vars aktieportfölj hanteras av Sparbanken Skåne. Johan Brinck och Bengt Berglund har skrivit artiklar om William Lengertz som publicerats på förbundets hemsida.

Kulturpristagare 2021

Konst

Sven-Ingvar Johansson, Osby, skulptur och måleri. Tilldelas för sin konstnärliga bredd med måleri, grafik och motorsågsskulpturer.

Litteratur

Conny Palmkvist, för boken *Sundets röda nejlikor* (Bokförlaget Forum), en fängslande och viktig skildring av mänskligt mod och offervilja i ett avgörande skede i modern skånsk historia. Boken var förbundets medlemsbok 2021.

Lengertz-pristagarna Conny Palmqvist och Sven-Ingvar Johansson mottog priset den 11 maj 2021 på Parapeten i Helsingborg. Foto: Ingela Jakobsson.

*Sven-Ingvar Johanssons ateljé i Osby.
Foto: Madeleine Brandin.*

Årets hembygdsbok

Sveriges hembygdsförbund delar varje år ut utmärkelsen *Årets hembygdsbok*. Priset ges till en bok eller en serie årsböcker som på ett föredömligt sätt levandegör det lokala kulturarvet. Med priset vill riksförbundet synliggöra, stimulera och lyfta statusen på den rika mängd hembygdslitteratur som varje år ges ut inom rörelsen. Skånes hembygdsförbund nominerar å Skånes vägnar. Kulturprisgruppen nominerade tidsskriften *Österlent* som ges ut av Föreningen för fornminnes- och hembygdsvård i sydöstra Skåne. Den utkommer med fyra nummer/år.

Årets hembygdsförening

Sveriges hembygdsförbund delar varje år ut utmärkelsen *Årets hembygdsförening* till en hembygdsförening som utfört ett extraordinärt arbete som förtjänar att uppmärksammas. Skånes hembygdsförbund nominerar å Skånes vägnar. Årets tema var *föreningar, som utmärkt sig i det demokratiska arbetet*. Ingen lämplig förening hittades. Arbetsgruppen bestod av Barbro Mellander, Sofia Winge, Olavi Olson, Thord Kristiansson och Sven Jensén.

Årets industriminne

Priset delas ut av Svenska industriminnesföreningen. Tema för året var *omställning*. Arbetsgruppen nominerade Wallåkra Stenkärlsfabrik, som även tilldelades utmärkelsen.

Skånes naturvårdspris

Länsstyrelsen i Skåne delar årligen ut naturvårdspris till personer, företag eller organisationer som genom sitt engagemang gjort betydande insatser av bestående värde för naturvården i länet. Arbetsgruppen nominerade medlemsföreningen Göinge Slåttersällskap, som tilldelades priset för sitt arbete att sprida kunskap om ängen och dess betydelse för den biologiska mångfalden.

”Wallåkra Stenkärlsfabrik tilldelas utmärkelsen Årets industriminne 2021 för omställningen av en gammal skånsk lervaruindustri till ett besöksmål i tiden med bevarade traditionella metoder.

Här kan besökaren följa hela produktionskedjan från lerfyndighet till färdig produkt, men också prova på att ta plats vid en av drejskivorna i den hundrafemtioåriga verkstaden. På så sätt förmedlas kunskap om de traditionella metoderna i ett viktigt regionalt kulturarv.”

– Motivering Wallåkra Stenkärlsfabrik

”Föreningen är folkbildare i ordets rätta bemärkelse. Göinge Slåttersällskap informerar och sprider kunskap om hur den välskötta ängen gynnar vilda pollinatörer och vikten av att använda fröer och plantor från inhemska kulturväxter.”

– Annelie Johansson, miljödirektör på Länsstyrelsen i Skåne

Bibliotek och arkiv

Skånes hembygdsförbunds bibliotek och småtrycksarkiv är beläget på Arkivcentrum Syd (ACS) och sköts av förbundets administrativa personal, som svarar på förfrågningar från forskare, föreningar och allmänheten. Besökande forskare kan beställa fram litteratur via ACS:s forskarsal.

Biblioteks-, torp- och artikelregister finns även tillhandahållna som sökbara pdf-filer på förbundets hemsida. Trycksaker om förbundets bibliotek, artikelregister och småtrycksarkiv finns bland annat i forskarsalen på ACS och delas ut vid arrangemang.

Referensbibliotek

Skånes hembygdsförbunds referensbibliotek är beläget på Arkivcentrum Syd och består av drygt 120 hyllmeter innehållandes ca 7 000 titlar. Biblioteket omfattar böcker om Skåne, Blekinge, Halland, Kronobergs län, Kalmar län, Öland, Jönköpings län och Danmark. Den topografiska avdelningen för Skåne innehåller i huvudsak medlemsföreningarnas årsskrifter och tillväxten sker främst genom deras publikationer, ca 40 titlar varje år. Särskilt efterfrågade är titlar från den topografiska avdelningen.

I förbundets bibliotek ingår även Olof Cappelins boksamling som donerades till Skånes hembygdsförbund på 1940-talet. Böckerna har registrerats i ett excel-dokument av Hans Wilson, Billesholmstraktens hembygdsförening. Samlingen utgörs av 1 377 titlar.

Småtrycksarkiv

På förbundets kansli finns en samling tidningsklipp och småtryck från medlemsföreningar. Det kan t.ex. vara foldrar, program och medlemsblad. Materialet är sorterat föreningsvis

Artikelregistret ÅSA – Årsböcker, Skrifter, Artiklar

I ett artikelregister läggs medlemsföreningarnas årsböcker in och sorteras efter författarens namn, ort och ämnesområde. Arbetet har 2021 varit vilande på grund av personalbrist. Vid årsskiftet bestod registret av 27 747 artiklar.

Torpregister

Förbundet upprättade 2019 ett register över torpinventeringar som genomförts av medlemsföreningar. Tanken är att torpregistret ska hänvisa intresserade vidare till föreningarnas material och kunskap. Registret

120 hyllmeter

ca 7 000 titlar

27 747 artiklar

innehåller information om vilka föreningar som gjort inventeringar, i vilka geografiska områden samt ifall materialet finns publicerat någonstans. För att underlätta intresserade att hitta till inventeringarna, finns torpregistret på förbundets hemsida. I nuläget finns torpinventeringar från 16 föreningar i registret.

Ämbetsarkiv

Skånes hembygdsförbunds ämbetsarkiv består av handlingar från 1928 fram till idag. Det förvaras på Riksarkivet på Arkivcentrum Syd i Lund. Under 2021 levererades 9 hyllmeter till arkivet.

Fastigheter

Ballingstorp

Byggnadsminnet består av Ballingstorpsgården med den intilliggande gården Per Ols och ligger utanför Hanaskog. Varje dag året runt rör sig besökare i Ballingstorp: De vandrar längs natur- och kulturstigen, skådar fåglar vid Gummestorpssjön och fikar i det gröna. Trädgårdsmöbler finns uppställda året runt och vissa av byggnaderna står öppna för besökare. *Familjescouter*, en lokal grupp bestående av barnfamiljer, besöker frekvent gården för lek, lärande och umgänge.

Förbundets syfte med byggnadsminnet är att vara en inspiration och kunskapskälla för medlemsföreningarna hur man bevarar och använder en natur- och kulturhistorisk plats för publika och pedagogiska ändamål. Lärande och att dela kunskap är ett fokus för verksamheten på gården. Årligen arrangeras en slätterdag där allmänheten kan lära sig att hantera lie och räfsa samt får en introduktion till ängens betydelse

för den biologiska mångfalden. Förbundets personal, några styrelseledamöter och lokala intresserade hjälps åt med den publika verksamheten på Ballingstorp och inleder säsongen med en städdag i maj. Varje år den andra helgen i september deltar förbundet i Kulturarvsdagen med visningar och aktiviteter i byn.

Makarna Britt-Marie och Tore Letin, Hanaskog, är värdpar och står för kontinuerlig tillsyn av gården och skötsel av rabatter. De öppnar boningslängan för besökare och hjälper till vid arrangemang. Ordförande håller i kontakter rörande markskötseln samt avtal med Hanaskogs gods angående användning av gårdarna vid jakt. Tack vare ett avtal med biodlare finns bisamhällen på platsen vilket bidrar till den biologiska mångfalden. På ett avstämningsmöte rörande byggnadernas underhåll träffas årligen förbundet, hantverkare, antikvarie och värdparet Letin.

Per Ols-gården oktober 2021. Foto: Therése Mattson.

En handfull betesdjur hålls på markerna för att hindra igenväxning. Foto: Frej Haar.

Förbundet söker årligen medel från länsstyrelsen för byggnadsvård, publik verksamhet och information samt för markskötsel. Eftersom Ballingstorp är ett byggnadsminne erhålls 90 % av kostnaderna för underhållet av byggnaderna. Underhåll görs enligt en vård- och underhållsplan som upprättats av Kulturen i Lund 2015. Knadriks Kulturbygg AB anlitas för underhållsarbetet. Markerna och trädgården sköts i enlighet med skötselplaner utformade av Länsstyrelsen respektive Regionmuseet Skåne. För markskötseln anlitas Lars Winkvist.

Biskopskällaren på Ivö

Biskopskällaren är en fornlämning belägen på Ivö. Den är en rest av en medeltida byggnad där ärkebiskop Anders Sunesen levde på 1220-talet. Biskopskällaren är öppen för allmänheten året runt.

Inga arrangemang eller aktiviteter skedde på platsen under 2021. Förbundet eftersträvar att visningar och tillsyn av Biskopskällaren i framtiden kan skötas av lokala representanter. Det pågående arbetet att organisera en sådan grupp har fortsatt under året. Privat-

personer på Ivö samt ett par medlemsföreningar i närheten har visat intresse att hjälpa till. Arbetet fortsätter under 2022.

Donationen Björkhagen, Gessie 9:2

Skånes hembygdsförbund tog under 2020 emot donationen Björkhagen (Gessie 9:2), en fyrlängad gård med tillhörande 24 hektar mark. Fastigheten testamentarades av Harald och Gulli Larsson, vars önskan och villkor rörande donationen är mycket detaljerade. Gården ska varaktigt förvaltas som en självständig förmögenhet. Donationen omfattar även värdepapper och aktier, vilket var en förutsättning för förbundet att ta emot donationen. Den ingår i förbundets resultaträkning.

I fastigheten ingår, förutom den fyrlängade gården, ett flertal ekonomibyggnader i form av stall och maskinhall, en cafébyggnad (även kallad *Paviljongen*) samt flera stora trädgårdar. Marken arrenderas ut till granngården som ägs och drivs av Johan Callmer.

Donationens arbetsgrupp har ansvarat för att planera det genomgripande röjningsarbete som utförts i och kring hela fastigheten under året. Byggnader och stal-lar har tömts och delvis städats. Fallfärdiga skjul har rivits. Obrukbara traktorer har avhysts och sålts som reservdelar medan skräp, avfall och miljöfarligt mate-rial har lämnats till Sysav.

Även en omfattande renovering av bostadslängan har inletts. Inför denna anlitas Björn Hernbrant, Megaliten AB, för att göra en byggnadsteknisk utredning. Platsansvarig för renoveringen är Thord Kristiansson i samråd med Ingmar Melin och arbetsgruppen.

Trädgårdarna har röjts från träd och buskar som även-tyrar byggnaderna. Ellen Kristiansson och Andreas Ferm har i samråd med arbetsgruppen städlat och iord-ningsställt caféet samt rivit ut ytlager i boningslängan inför renoveringen. Under tre arbetsdagar 2021 har personal och styrelse röjt och rensat i trädgården.

Gårdens dokument- och fotomaterial har inventerats av Gun Larsson inför dess slutgiltiga förvaring i för-bundets ämbetsarkiv. Catrin Ivarsson, praktikant från Landskapsvetarprogrammet, Högskolan Kristianstad, fick i uppdrag att utreda relevant kartmaterial rörande Björkhagen. Den 8 oktober höll hon ett seminarium för förbundets styrelse och personal där resultatet av kartöverläggning över Björkhagen från olika epoker presenterades.

En digital översiktsplan över gårdens byggnader och gårdsmiljö upprättades av Nils Jensén. En våtmark planeras att anläggas på fastigheten i samarbete med Länsstyrelsen. Arbetet leds av Sven Jensén.

”Skånes hembygdsförbunds uppgift och ändamål skall vara att utföra kulturminnesvårdande insatser och byggvård för att bevara denna gamla kringbyggda gård för kommande generationer och att här ha möjlighet att anordna kulturella arrangemang, utställningar och möten och dessutom bevara, förvara o visa förbundets och makarnas föremål av kulturellt värde med anknytning till gården o bygden.”

– Utdrag ur testamentet

Förutom det omfattande renoverings- och städarbe-tet har arbetsgruppen också bjudit in lokala fören-ingar och företagare för att diskutera gårdens framtida användning. På platsen anordnades även två publika arrangemang under hösten 2021 (se *Publik verksamhet*).

Ett ideellt arbete motsvarande 1 316 timmar har utförts under året av styrelsen. Ellen Kristiansson och Andreas Ferm har arbetat 1 189 timmar med röjning, städning och sortering. Kanslipersonalens arbete med Björkhagen innefattar flera hundra timmar, i huvudsak med föremålsdokumentation, arrangemang, admini-stration, bokföring och ekonomi.

Verksamhet

Enligt verksamhetsplanen skulle förbundet under 2021:

- arbeta med att utveckla hembygdsrörelsen genom samverkan och kunskapsutbyte mellan medlemsföreningar och kommuner
- aktivt samverka i nätverket Kulturmiljö Skåne för att nå de nationella kulturmiljömålen
- stödja och utveckla kulturpedagogik i medlemsföreningarnas verksamhet med fokus på barn och unga i Skåne
- aktivt driva utvecklingsarbete tillsammans med kulturarvsaktörer, kommuner och andra samhällsområden för att bidra till att Skåne har ett brett och varierat kulturutbud med en mångfald av berättelser.

Pandemin har inneburit att digitala möten, kurser, seminarier och temadagar blivit vardagsmat för Skånes hembygdsförbund att arrangera och för medlemsföreningarna att delta i. Under början av året anordnades handledning av föreningar i digital mötesteknik, varefter behovet verkade uttömt. Föreläsningar har spelats in och delats via YouTube. Att erbjuda digitala föreläsningar har även gjort att en delvis ny publik nåtts. Den digitala tekniken har gjort det möjligt att möta enskilda föreningar för rådgivning eller fortbildning utan att det innebär långa resor. Det behöver dock påpekas att alla föreningar inte kan delta i digitala möten. Inte minst vittnar medlemsföreningarna om en stor längtan efter att återigen få mötas fysiskt.

Året i siffror – Coronapandemins påverkan

Sveriges hembygdsförbunds undersökning gällande hembygdsrörelsens verksamhet 2021 gav vid handen att pandemin i hög grad, men inte lika hög grad som 2020, påverkat medlemsföreningarnas verksamhet. 74 av Skånes hembygdsförbunds 105 medlemsföreningar deltog (svarsfrekvens 70 %).

Sammantaget mötte föreningarna i Skåne ca 170 000 besökare vid 1 000 evenemang, att jämföra med 58 000 besökare vid 675 evenemang 2020. På frågan om pandemin medfört att föreningarna utvecklat sitt arbets sätt och skapat nya slags aktiviteter blev värdet 3,8 på en graderad skala där 1 = stämmer inte alls och 7 = stämmer mycket bra. Föreningarnas i Skåne ekonomi beräknas ha påverkats negativt med ca 2 miljoner kronor. Motsvarande värde för år 2020 var en negativ förändring på 4,1 miljoner. Många medlemsföreningar har sökt och fått de krisstöd som utlysts av t.ex. Statens Kulturråd och Riksantikvarieämbetet under året.

1000
evenemang

189 147
arbetade
timmar

315 aktiviteter
särskilt riktade till
barn och unga
(9564 besökare)

170 000
besökare

Innovationspriser 2020

Med anledning av 2020 års speciella utmaningar och minskade resekostnader för förbundets styrelse och kansli, utlyste Skånes hembygdsförbunds styrelse i slutet av året innovationspriser till medlemsföreningar som under pandemin visat en uppfinningsrikedom och prövat nya grepp i sina verksamheter. Prissumman var 50 000 kr. I januari 2021 valde en jury utsedd av förbundets styrelse bland 19 sökande ut sju pristagare.

De vinnande föreningarna var Bjäre härads hembygdsförening, Hembygdsföreningen i Lomma kommun, Sliperiet Gylsboda, Södra Ringsjöortens bygdeförening, Vallkärra-Torns hembygdsförening, Vikingatider och Vinslövs hembygdsförening.

Innovationerna bestod av kreativa uteaktiviteter, "coronasäkrade" arrangemang, nya samarbeten, användning av digitala verktyg och ökad digital närvaro. Exempel på innovativa aktiviteter var t.ex. audioguider, tillgängliggörande av lokalhistoriskt material via Utforska platsen, picknickar, facebook-grupper och skulpturpark. Vardera pristagare erhöll 7000 kr.

Ordförandeträffar

Medlemsföreningar bjöds under 2021 till fem ordförandeträffar för att utbyta idéer och erfarenheter. Fyra av mötena hölls digitalt. Dagordningen sattes av deltagarna tillsammans. Sven Jensén var samordnare. Bl.a. diskuterades frågor om hur man som förening driver verksamhet under en pandemi samt olika finansieringsmöjligheter.

Mars

24	19 personer från 18 föreningar
30	22 personer från 22 föreningar

November

21	13 personer från 9 föreningar
24	15 personer från 15 föreningar
30	15 personer från 12 föreningar

Uppsökande verksamhet och rådgivning

Skånes hembygdsförbunds styrelse och konsulenter bedriver uppsökande verksamhet och rådgivning genom besök hos medlemsföreningar i syfte att stötta verksamhetens arbete och utveckling. Förbundet besöker även potentiella medlemmar i värvnings-syfte. Även detta år påverkade covid-19-pandemin omfattningen av dessa besök.

Januari

- 13 Norra Strö hembygdsförening (digitalt). QR-koder.

Februari

- 4 Föreningsmöte Björkhagen. Samarbete.

Mars

- 1 Eslöfs museiförening (digitalt). Hittaut.
16 Röke sockengille. Filminspelning.

April

- 19 Föreningsmöte (digitalt). Hittaut.

Maj

- 7 Riseberga-Färingtofta (digitalt). Digitala möten.

Juni

- 5 Klippans hembygdsförening. Hittaut.
8 Sösdala Fornminnes- och hembygdsförening. Arkeologiklubb.

- 15 Kulturgruppen Anderslöv och bygden. Lokalfråga.

- 28 Sösdala Fornminnes- och hembygdsförening. Arkeologiklubb.

Juli

- 1 Blåherremöllas Vänner.
17 Information till politiker och tjänstemän, Östra Göinge. Ängaliv.
18 Hvens hembygdsförening. Tal vid 30-årsjubileum.

Augusti

- 8 Norra Strö hembygdsförening. Invigning.
14 Sösdala Fornminnes- och hembygdsförening. Arkeologiklubb.
31 Wittsjö hembygdsförening. Årsmöte.

September

- 5 Oxie härads hembygdsförening. Årsmöte.
7 Glimåkra hembygdsförening. Utdelning medlemsbok.
10 Föreningen Tomelilla byagård. Utdelning av medlemsbok.
11 Sösdala Fornminnes- och hembygdsförening. Arkeologiklubb.
12 Frosta härads hembygdsförening. Tal i samband med invigning.
26 Sösdala Fornminnes- och hembygdsförening. Arkeologiklubb.
27 Örkeneds hembygdsförening. Film.
29 Föreningen för fornminnes- och hembygdsvård i sydöstra Skåne. Utdelning av medlemsbok.
30 Besök hos potentiell medlemsförening på Österlen.

Oktober

- 9 Osbyholms byförening. Utdelning av medlemsbok
9 Harjagers härads fornminnes- och hembygdsförening. Utdelning av förtjänsttecken.
11 Billesholmstraktens hembygdsförening. Rådgivning pedagogik.
12 Färs härads hembygdsförening. Utdelning av medlemsbok.
20 Föreningsmöte Killhult. Hittaut.

- 24 Sösdala Fornminnes- och hembygdsförening. Arkeologiklubb.
- 25 Föreningsmöte Hittarp. Hittaut.
- 26 Föreningsmöte Hillarp. Hittaut.
- 27 Föreningsmöte Gärdslov. Hittaut.
- 28 Perstorps hembygdsförening. Utdelning av medlemsbok.

November

- 1 Föreningen Hyllstofta ryggåsstuga. Utdelning av medlemsbok.
- 1 Stenestadsortens hembygdsförening. Utdelning av medlemsbok.
- 1 Blåherremöllas Vänner.
- 2 Rönnebergs härads hembygdsförening. Utdelning medlemsbok.
- 2 Södra Luggude härads hembygdsförening. Utdelning medlemsbok.
- 2 Skromberga Akademi. Utdelning medlemsbok.
- 11 Bara härads hembygdsförening. Filminspelning adventskalender.
- 18 Klippans hembygdsförening. Filminspelning adventskalender.
- 19 Blåherremöllas Vänner. Filminspelning adventskalender.
- 19 Åstorps hembygdsförening. Utdelning av medlemsbok.
- 19 Kvidinge sockens hembygdsförening. Utdelning av medlemsbok.
- 28 Limhamns museiförening. Utdelning medlemsbok.

- 19 Munka Ljungby-Tässjö hembygdsförening. Om Björkhagen.

December

- 7 Besök hos potentiell medlemsförening på Falsterbonäset.
- 8 Föreningen Jöns Henrikssons minne. Arkeologiklubb.
- 13 Billesholmstraktens hembygdsförening. Rådgivning pedagogik.
- 14 Föreningen Jöns Henrikssons minne. Filminspelning adventskalender.
- 21 Osby hembygdsförening. Utdelning medlemsbok.

Under sommaren 2021 gjorde styrelsen även besök hos följande föreningar:

Klippans hembygdsförening
Styrelsemöte

Åstorps hembygdsförening
Styrelsemöte

Riseberga-Färingtofta hembygdsförening
Leaderprojekt och föreningsutveckling

Byträffen Edenryd-Krogstorp-Åby

Föreningen Höörs mölla

Föreningen Jöns Henrikssons Minne

Föreningen Örsnäs hembygdsgård

Göinge hembygdsförening

Hjärsås hembygdsförening

Hästveda hembygdsförening

Ivetofta hembygdsförening

Knislinge hembygdsförening

Loshults hembygdsförening

Matteröds hembygdsförening

Museiföreningen Krutbrukets vänner
Årsmöte

Näsum hembygds- och fornminnesförening
Utdelning av medlemsbok, representation vid hembygdsdag

Oppmanna-Vånga hembygdsförening
Utdelning av medlemsbok

Röke sockengille

Skånska lantbruksmuseet i Alnarp

Sliperiet Gylsboda
Utdelning av medlemsbok, representation vid kulturdag

Sösdala hembygds- och fornminnesförening

Villands härads hembygdsförening
Föreningsutveckling

Vinslövs hembygdsförening

Västra Göinge hembygdsförening
Utdelning av medlemsbok

Önnestadsortens hembygdsförening

Örkeneds hembygdsförening

Referensgrupper och nätverk

Förbundets kansli och styrelse deltar i referensgrupper och nätverk i syfte att öka kunskap, kvalitet och kompetens samt säkerställa kunskapsförmedling till föreningarna. Nedan följer ett urval av dessa.

KPN – Kulturpedagogiska nätverket

Nätverket består av nästan 70 regionala, kommunala och fristående kulturpedagoger verksamma i Skåne. Fokus är erfarenhetsutbyte, stöd och stimulans. Deltagande institutioner turas om att anordna verksamhetsdagar en gång om året. Under 2021 representerades förbundet av Sara Williamsson och Frej Haar.

Uppsökarna

Nätverket består av pedagoger från flera skånska kulturarvsinstitutioner. Tillsammans anordnar man fortbildningar för lärare i landskapet och bistår varandra i det pedagogiska arbetet. Övriga i nätverket är Malmö museer, Regionmuseet Skåne, Glimmingehus, Österlens museum, Fredriksdals museer och trädgårdar, Uppåkra Arkeologiska Centrum, Hovdala slott, Österlens museum och Trelleborgs museer. Skånes hembygdsförbund har under 2021 representerats av Sara Williamsson, Ida Kroon och Frej Haar. Under hösten 2021 bistod Ida Kroon Trelleborgs museers kulturpedagog Maria Jiborn under två arkeologidagar hos en skola i Skurup.

Utomhuspedagogiskt nätverk

Nätverket samordnas av stiftelsen Skånska landskap och består av pedagoger från både skola och kultur-/naturinstitutioner. Förbundet har under 2021 representerats av Sara Williamsson och Frej Haar.

ABM Skåne

Ett nätverk för regionala arkiv, bibliotek, museer och kulturarvsförbund i Skåne kring ABM-relaterade frågor.

I nätverket deltar Malmö museer, Kulturen, Regionmuseet, Lunds universitetsbibliotek, Malmö stadsarkiv, Malmö stadsbibliotek, Riksarkivet i Lund, Institutionen för kulturvetenskaper vid Lunds universitet, Skånes arkivförbund och Skånes hembygdsförbund. Nätverkets syfte är att fördjupa samarbete och kunskapsuppbyggnad genom gemensamma fortbildningar, utbyte av erfarenheter, kontakter och information. Pia Sander deltar för hembygdsförbundet.

Under 2021 har fem digitala möten hållits. Ett seminarium om etik och samlingsbyggnad arrangerades 15 oktober på Kulturen för institutionernas och organisationernas personal.

Kulturarvsmöten Region Skåne

Region Skånes kulturförvaltning inbjuder chefer för regionala kulturarvsinstitutioner- och organisationer till tematiska möten. Under året har det handlat om dialog under pandemi, vad kulturarvsaktörer kan bidra med under ”hemester”, digitalt berättande och museisamlingar. Från förbundet deltar Pia Sander.

DOSS – dokumentation av samtida Sverige

Ett forum för fortbildning för bland annat etnologer, samlingsansvariga och arkivarier, också inom den ideella sektorn. Maria Casagrande är med i nätverket.

Samlingsnätverket

Ett nätverk för konservatorer och samlingsansvariga på de skånska museerna som diskuterar aktuella frågor och praktiska lösningar i relation till föremålssamlingar. Maria Casagrande är med i nätverket.

Nätverket för katastrofberedskap och restvärdesräddning

Ett nätverk för samlingsansvariga på de skånska museerna. Maria Casagrande är med i nätverket för att säkerställa kunskapsutjämning till medlemsföreningarna.

Kulturmiljö Skåne

Medverkande är Region Skåne, Länsstyrelsen i Skåne län, Riksarkivet, Skånes hembygdsförbund, Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige (Kulturen), Malmö Museer, Regionmuseet Skåne/Landsantikvarien i Skåne och Helsingborgs museer. Syftet med nätverket är att utveckla det gemensamma kulturmiljöarbetet i Skåne, väcka intresse för kulturmiljöfrågorna, öka kunskapen om och förståelsen för kulturmiljöfrågornas betydelse för samhällsutvecklingen samt driva utvecklingsarbete i nära samarbete med bl.a. kommuner och lokala intressegrupper.

Fem sammankomster har ägnats åt kunskaps- och erfarenhetsutbyte, planering av konferensen *Transformation o % rivning* under H22 i Helsingborg 2022 samt genomförande av ett fältseminarium 15 september i Skromberga om transformation av industri- miljöer. Bevarande av begravningsplatser är en aktuell fråga i nätverket.

Regional samrådsgrupp för kyrkoantikvariska frågor i Lunds stift

Syftet är att bevara, använda och utveckla det kyrkliga kulturarvet i Lunds stift. Detta sker genom utbyte av kunskap och erfarenheter kring användning av kyrkligt kulturarv, utveckling av kunskap i bevarandefrågor och kyrkomiljöernas betydelse för lokalsamhället. I nätverket ingår företrädare för Lunds stift, Länsstyrelsen i Skåne och Blekinge, Blekinge museum, Kulturen i Lund, Regionmuseet Skåne, Helsingborgsmuseer, Malmö museer och hembygdsförbunden i

Skåne och Blekinge. Nätverket träffas fyra gånger/år. En arbetsgrupp planerar en kulturarvsdag i Lunds stift i september 2022. Betydelsen av samverkan med hembygdsrörelsen kring bevarande av begravningsplatser och deras betydelse som lokalt kulturarv har lyfts fram av Pia Sander som deltar.

SNOK – Sydsvenska natur- och kulturgårdar

Nätverkets syfte är att genom träffar och studiebesök utbyta erfarenheter, kunskap och kompetenser. I nätverket ingår följande gårdar: Äskhult, Gårdshult (båda Halland), Ire (Blekinge), Månsas (Blekinge), Örnans (Skåne), Hörjel (Skåne), Kulturens Östarp (Skåne) och Ballingstorp (Skåne) samt Länsstyrelsen Blekinge, Västkoststiftelsen, Kristianstad Högskola, Nordgen, Alnarp. Sven Jensén deltar för Ballingstorp och för Skånes hembygdsförbund.

Länsstyrelsens samrådsgrupp för naturvårdsfrågor

Länsstyrelsen kallar till två möten per år för samverkan i naturvård. Sven Jensén och Thord Kristiansson från förbundets styrelse deltar.

Skånska landskaps-dagen

Arbetsgrupp som drivs av Länsstyrelsen i Skåne och Kristianstads högskola. I arbetsgruppen ingår Region Skåne, kommuner och Skånes hembygdsförbund. Sven Jensén deltar.

Nätverket idéburen sektor

En intresseorganisation i Skåne som genom kunskapsutveckling, omvärldsbevakning och påverkansarbete skapar förutsättningar för idéburna organisationer att tillsammans med den offentliga sektorn, näringslivet, akademien och enskilda medborgare kunna ta ansvar för den miljömässiga, sociala, ekonomiska och kulturella utvecklingen i regionen. Pia Sander deltar.

Samarbeten

Skånes hembygdsförbund har ett brett regionalt och nationellt nätverk och samarbetar regelbundet med andra aktörer, inte minst de 105 medlemsföreningarna. Förbundet samarbetar med museer, kommuner, arkiv, myndigheter, universitet, centrumbildningar, intresseorganisationer, andra hembygdsförbund och ideella organisationer. Här ges några exempel på samarbeten som skett under året.

Arkivcentrum Syd

Personal vid Skånes hembygdsförbund deltar i arbetsgrupper på ACS i syfte att framhålla medlemsföreningarnas bokutgivning, arkiv- och museisamlingar för både personal och besökare på ACS, synliggöra hembygdsrörelsens kompetensområden generellt samt använda och förmedla den kompetens som finns på ACS.

I gruppen för planering av publik och utåtriktad verksamhet, UV-gruppen, där Maria Casagrande deltar, planeras bl.a. för s.k. *Onsdagscaféer* då allmänheten bjuds till ACS för föredrag och fika. Minst ett sådant föredrag per termin har anknytning till hembygdsrörelsen och det lokala kulturarvet. Under 2021 hölls samtliga föredrag digitalt, mestadels i form av i förväg inspelad film. På grund av pandemin och att det därför inte var många besökare på ACS, gjordes ingen monterutställning under våren. En utställning producerades däremot inför Arkivens dag, på temat *Röster i arkiven*. Förbundet var en av arrangörerna till Arkivens dag på ACS den 13 november och modererade ett kompletterande digitalt arrangemang, som sändes på ACS:s YouTube-kanal. Inför dagen producerades en film om prästfrun Märta Hagman, i samarbete med medlemsföreningen OK Origo i Össjö.

Skånes hembygdsförbunds kansli har täta kontakter med Skånes Arkivförbund och förbundens chefstjänstemän har regelbundna möten om samordning och samarbeten i arkiv- och kulturarvsfrågor. Så har även förbundens arkiv- respektive kulturpedagoger som samordnar sina regionala insatser, under året inte minst inom ramen för projektet *På varje plats*.

Centrum för dramatik

Förbundet har under flera år samverkat med Centrum för dramatik kring frågor om hur man kan skapa starka, angelägna berättelser anpassade till målgrupp och media, senast i projektet *Publik- och berättelseutveckling*, finansierat av Region Skåne.

Skånes Orienteringsförbund

Friluftsförbundet *Hittaut Skåne* syftar till att stimulera fler att röra sig ute i landskapet och driva av Skånes Orienteringsförbund. För hembygdsförbundets del handlar det om skapa mervärde genom att koppla hembygdsrörelsens kunskaper och berättelser till platserna. I *Hittaut Skåne* ingår Skånes Orienteringsförbund (projektägare), Skånes hembygdsförbund, Naturskyddsföreningen Skåne, Hittaut Kristianstad, Hittaut Hässleholm, Region Skåne samt Länsstyrelsen Skåne.

Styrgruppen, i vilken Pia Sander deltagit, har träffats fyra gånger. Arbetsgruppen, i vilken Maria Casagrande deltagit, har haft fem möten. Styrgrupp och arbetsgrupp har träffats en gång gemensamt.

Projekt Ängaliv

I projekt *Ängaliv* samordnas kurser, seminarier, fagning och slätterdagar i ett samarbete mellan Glimåkra hembygdsförening, Göinge hembygdsförening, Örnåns kulturresevat, Regionmuseet Skåne och Göinge slättersällskap.

Tourism in Skåne

Samverkan i utvecklingsprojekt av medlemsföreningarnas besöksmål.

Regionmuseet Skåne

Samarbetsprojekt om kulturväxter i skogen tillsammans med medlemsföreningar. Under 2021 spelades en film in i samarbete med Röke sockengille, Regionmuseet Skåne, arkeologer och biologer. Filmen finns att se på Youtube. Ett digitalt seminarium om hur vi kan bevara det biologiska kulturarvet och samtidigt sköta skogen runtomkring anordnades 30 mars 2021 av förbundet och Regionmuseet Skåne i samarbete med Länsstyrelsen Skåne och Skogsstyrelsen.

Ideell Kulturallians och Folkets hus och parker

Samarbete kring ett webinarium den 20 april med föredrag och samtal om rösträtten 100 år.

Historiska museet vid Lunds universitet

I samarbete med HMLU bedriver förbundet uppsökande verksamhet till medlemsföreningar för rådgivning om arkeologiska samlingar och förmedling utifrån dessa. Pandemin har fortsatt tillfälligt satt stopp för de uppsökande besöken. Sedan hösten 2020 samarbetar även parterna kring en föredragsserie om arkeologi i Skåne. Inom denna hölls under hösten 2021 ett föredrag om skånsk bronsålder av Anna Tornberg, forskare vid Institutionen för arkeologi och antikens historia, samt en föremålsvisning på samma tema för medlemsföreningar.

Form/Design Center Malmö

Regeringen antog 2018 *Gestaltad livsmiljö* (prop. 2017/18:110), ett nytt nationellt mål för arkitektur, form och design. Det innefattar bl.a. att kulturhistoriska värden ska tas tillvara och utvecklas. Form/Design Center i Malmö har tilldelats ett nationellt uppdrag för att samordna och utveckla arbetet. Skånes hembygdsförbund samarbetar med dem inom ramen för Kulturmiljö Skåne och har bl.a. medverkat i panelsamtalet *En annan landsbygd* samt samverkat i planeringen av konferensen *Transformation 0% rivning 2022*, om återbruk av industrimiljöer.

Sveriges hembygdsförbund

Med anledning av pandemin fick Sveriges hembygdsförbund under 2021 extra statsbidrag från Statens Kulturråd för strategiska insatser som främjar omställning och nystart i hembygdsvärlden. Tre personer anställdes inom ramen för nystartssatsningen, fr.o.m. september 2021 och ett år framåt. Fokus ligger på förändringsprocesser i relation till föreningsdemokrati, inkludering och förnying. Riksförbundet satsar främst på ökade möjligheter till kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medlemmar, i första hand genom digitala seminarier och erbjudande om att delta i olika nätverk. Ett annat, fortsatt fokus ligger på att utveckla besöksnäringen i projektet *Kulturarvet som besöksmål*.

Samarbetet med riksorganisationen ger skånsk hembygdsrörelse tillgång till kunskap och kontaktnät över hela landet. Samarbetet ger också möjlighet att dela beprövade metoder med andra. Genom *Utforska platsen* har samtliga medlemsföreningar möjlighet att via kartfunktioner på hemsidan tillgängliggöra arkivmaterial knutet till lokalhistoria och kulturmiljöer. Material är knutet till ca 70 000 platser i hela Sverige.

Samarbetsparter under 2021

Skånes hembygdsförbunds 105
medlemsföreningar

Kristianstads kommun (*Hittaut*)

Eslövs kommun (*Hittaut*)

Höörs kommun (*På varje plats*)

Skurups kommun (*På varje plats*)

Osby kommun (*På varje plats*)

Sveriges hembygdsförbund

Jönköpings läns hembygdsförbund

Bohusläns hembygdsförbund

Skånes Släktforskarförbund

Skånes Arkivförbund

Skånes Orienteringsförbund

Naturskyddsföreningen Skåne

Riksarkivet/Landsarkivet i Lund

Stadsbiblioteket Malmö

Universitetsbiblioteket i Lund

Malmö museer

Kulturen i Lund

Regionmuseet Skåne

Helsingborgs museer

Nätverket Idéburen sektor

Länsstyrelsen Skåne

Skogsstyrelsen

Centrum för dramatik Syd

IKA – ideell kulturallians

Hembygdsförsäkringen

Örnanäs kulturresevat

Stiftelsen Skånska Landskap

Räddningstjänsten Perstorp

Knadriks kulturbygg AB

Folklivsarkivet med Skånes musiksamlingar, Lunds universitet

Region Skånes kulturförvaltning

SNOK – nätverket för sydsvenska natur- och kulturgårdar

Historiska museet, Lunds universitet

Trelleborgs museer

Do-Fi

BoostHbg

Lunds universitet, Institutionen för kulturvetenskaper

Lunds universitet, ABM-programmet

Malmö universitet, Historiska studier,
Institutionen för samhälle, kultur och identitet

Högskolan Kristianstad, Landskapsvetarprogrammet

Regionala samrådsgruppen för kyrkoantikvariska frågor i
Lunds stift

Folkets hus och parker

Tourism in Skåne

Domkyrkan i Lund

Vombsjösänkan biosfärområde

Utvecklingsarbete och folkbildning

Kunskap om kultur- och naturarv efterfrågas i allt större utsträckning och kan framhållas inte minst i relation till frågor om hållbar utveckling. För Skånes hembygdsförbund är det viktigt att i olika sammanhang understryka hembygdsrörelsens ingående kunskap inom en rad olika områden. Medlemsföreningarnas stora kunskaper kommer också till uttryck genom deras arkiv, samlingar och omfattande bokutgivning.

Under 2021 startades den digitala samtalsserien *Kulturarvsvfika*. Utifrån ett givet tema samtalar personer från hembygdsrörelsen och andra med samma passion under 30 minuter. Den som lyssnar har sedan själv möjlighet att delta i samtalet, genom att dela med sig av sin egen kunskap eller ställa frågor till panelen. Teman för 2021 års två kulturarvsvfikor var självhushållning respektive biologisk mångfald.

En stor del av förbundets verksamhet består av utvecklingsarbete, ofta i form av projekt. Dessa går inte sällan i linje med Sveriges hembygdsförbunds tre fokusområden *Barn och unga*, *Landskapets förändring* samt *Föreningsutveckling*.

Deltagande i regionala nätverk som ABM Skåne och Kulturmiljö Skåne bidrar till att etablera och utveckla utbytet mellan regionala organisationer, kulturarvsinstitutioner, Länsstyrelsen Skåne och hembygdsrörelsen.

Här följer ett antal av våra arbeten.

Burlövs gamla prästgård hos Bara härads hembygdsförening. Foto: Maria Casagrande.

Arkeologiklubbar

Arkeologiklubben är en chans för intresserade barn att på sin fritid dela kunskap med en lokal förening och tillsammans utforska forntiden i närmiljön genom att titta på fornlämningar i landskapet och praktiska moment. Förbundet tillhandahåller pedagogiskt material både för utdelning och till låns för arkeologiklubbar. Under 2021 genomfördes en arkeologiklubb med Sösdala hembygds- och fornminnesförening.

På varje plats

På varje plats – kulturpedagogik för barn och unga i Skåne är ett 3-årigt pedagogiskt samarbetsprojekt mellan Skånes hembygdsförbund, Skånes Arkivförbund, Trelleborgs museer och Regionmuseet Skåne med syfte att i samverkan med skolor och lokala kulturaktörer

ta fram material som kan användas i elevernas närmiljö. En av utgångspunkterna för projektet är den europeiska landskapskonventionen. Det finansieras med stöd av Statens Kulturråd och Region Skånes kulturnämnd. Under andra året har flera skolbesök genomförts inom de tre kommunerna Höör, Osby och Skurup, hos de skolor där arbetet initierades under 2020. Osby hembygdsförening, Föreningen Höörs mölla och Vemmenhögs härads fornminnes- och hembygdsförening har medverkat under 2021.

Hittaut

Hittaut är ett friluftspjekt som varje år lockar bortåt 100 000 personer över hela Sverige att leta s.k. *checkpoints* med hjälp av karta och kompass och/eller en app. Bakom konceptet står Svenska Orienteringsförbundet tillsammans med regionala orienteringsförbund och arrangerande lokala orienteringsklubbar.

Under 2020 deltog fyra hembygdsföreningar i *Hittaut Hässleholm* och *Kristianstad* med 12 checkpoints. Dessa besöktes under en och samma höstmånad över 3 800 gånger, vilket tydligt visade hur *Hittaut* kan leda till att fler får upp ögonen för hembygdsrörelsens fantastiska kulturmiljöer. Inför 2021 valde förbundet därför att samverka inom projektet *Hittaut Skåne* och knyta fler medlemsföreningar till konceptet.

Utöver de nio medlemsföreningar som deltagit i *Hittaut Skåne* har ytterligare femton föreningar deltagit i de lokala *Hittaut*-projekten *Hittaut Eslöv*, *Hittaut Kristianstad* och *Hittaut Östra Göinge*.

Under våren hölls två digitala informationsmöten för nyfikna medlemsföreningar och under hösten genomfördes fem fysiska träffar, som en uppstart för *Hittaut Skåne* 2022.

Kulturarv som besöksmål

Skånes hembygdsförbund har fått ett finansiellt stöd på 50 000 kr av Region Skåne för att formulera en strategi och pröva en arbetsmodell för utveckling av medlemsföreningarnas besöksmål. Syftet är att stärka hembygdsrörelsens förmåga att erbjuda och paketera kulturarvet i samarbete med andra, att medlemsföreningarna får en ökad kunskap om besöksnäringen, att bli en intressant samarbetspartner för besöksnäringen lokalt och regionalt samt synliggöra föreningarnas kunskap om lokalhistoria.

I samarbete med Tourism in Skåne bjöd förbundet under 2021 in till åtta seminarier, varav fem digitala och tre heldagsseminarier i fält. Seminarierna har innehållit föredrag, workshops, studiebesök och diskussioner kring besöksmålens innehåll och tematik, utbud, paketering, marknadsföring samt resonemang kring olika målgrupper.

De fem medlemsföreningarna Bjäre härads hembygdsförening, Blåherremöllas Vänner, Göinge hembygdsförening, Klippans hembygdsförening och Sliperiet Gylsboda har medverkat.

Möte om Hittaut i Ola Ols bygdemuseum (Frosta härads hembygdsförening). Foto: Ingela Jarlsson.

Berättelseutveckling i hembygdsrörelsen

Förbundet deltog under 2020 och 2021, tillsammans med sex andra kulturarvsaktörer, i en läroprocess finansierad av Region Skåne, kallad *Publik- och berättelseutveckling*. Maria Casagrande medverkade i fem workshops ledda av BoostHbg. Syftet var att utforska hur man kan arbeta med berättande på innovativa sätt för att därigenom nå fler målgrupper och en större publik. Manusförfattare och filmskaparen Jonas Myrstrand och koreografen Sarah Bellugi-Klima anlätades för att bistå med idéer till kreativt berättande i appen Shuttle, för Ballingstorp. I processen samverkade förbundet med Centrum för dramatik Syd. Idéerna provades under hösten mot en publik, vid två fokusgruppsdagar på Ballingstorp. Förutom att testa Shuttle-prototyperna gjorde grupperna olika övningar för att utvärdera platsen i sin helhet och dess värden. Vid träffen deltog landskapsvetare Ida Kroon, som vid tillfället

skrev på sitt examensarbete om hur man kan utveckla besöksmål så att besöket väcker känslor och ökar engagemanget för platsen.

Förbundet avser inte bara att fortsätta arbetet med fokusgruppsdagar på Ballingstorp utan också att ha utbildningsdagar för medlemsföreningar kring fokusgruppsarbete och utvärderingsarbete i allmänhet.

Shuttle

Shuttle är en applikation för smartphones som möjliggör platsspecifikt berättande inom- och utomhus. Appen ägs av företaget Do-Fi, som också driver utvecklingsarbetet med stöd av Skånes hembygdsförbund. Medlemsföreningar kan i ett webbverktyg skapa egna rundvandringar eller audioguides, för att förmedla kunskap om eller upplevelser av spännande platser. Det är gratis för föreningar anslutna till Skånes hembygdsförbund att skapa två rundor till appen, medan förbundet betalar en årlig licens till Do-Fi. Inom projektet *Publik- och berättelseutveckling* har förbundet under 2021 undersökt hur appen kan användas på nya och innovativa sätt i Ballingstorp. Inom projektet *Digital innovation till små aktörer inom kultur och besöksnäringen*, som också drivs av Do-Fi, kommer appen att utvecklas ytterligare under 2022. Vid årsskiftet 2021/2022 hade 33 föreningar licens att skapa egna rundor. Det finns 32 färdiga rundor, producerade av medlemsföreningar.

Digital innovation till små aktörer

Do-Fi, företaget som förbundet samarbetar med kring appen Shuttle, har fått finansiering från Vinnova för projektet *Digital innovation till små aktörer inom kultur och besöksnäringen*. Skånes hembygdsförbund är samarbetspart. Inom projektet kommer Do-Fi under 2022 att utveckla Shuttle till ett bättre

Fokusgruppsarbete
på Ballingstorp. Foto:
Maria Casagrande.

verktyg för hembygdsrörelsen, men också ta fram interaktiva ”kiosker” som gör det möjligt att informera och berätta om platser på ett nytt sätt, inomhus och utomhus, under dygnets alla timmar. Arbetet är i linje med förbundets tidigare arbete om hur digital teknik kan förstärka upplevelsen av en plats och öka tillgängligheten till den. Tre medlemsföreningar är utvalda att testa de nya lösningarna; Gärds härads hembygdsförening, Ängelholms hembygdsförening samt Tomelilla byagård, i samarbete med Hasse & Tage-museet och Tomelilla kommun.

HembygdsHollywood

HembygdsHollywood är Skånes hembygdsförbunds satsning på film i hembygdsrörelsen. I samband med projektet *KONTEXT – att låta tingen tala* startade förbundet en YouTube-kanal. Denna används nu för att visa upp hembygdsrörelsens bredd och djup genom olika typer av filmer. Där finns filmer som medlemsföreningar producerat, föredrag på olika teman, filmer från våra byggnader och kulturmiljöer samt utbildningsfilmer i bl.a. film- och ljudredigering. Förbundet tillhandahåller ett omfattande utbildningsmaterial i hur man planerar för och genomför en filmproduktion samt utrustning för utlåning. Under året har *Film & ljud – att planera en produktion*, en kurs i tre delar, genomförts och ett nätverk för föreningar som arbetar med film startats upp.

Släktforskning

Släktforskarveckan som arrangeras av Skånes Släktforskarförbund varje år ersattes 2021 av en digital släktforskar dag den 5 juli. Skånes hembygdsförbund medverkade med en föreläsning om hembygdsrörelsens samlingar och arkiv, och hölls av Maria Casagrande. Föreläsningen finns tillgänglig på Skånes Släktforskarförbunds YouTube-kanal.

Skånelinjen

I projektet *Skånelinjen – nya berättelser*, som Regionmuseet drev fram till oktober 2020, bjöds medlemsföreningar in att dokumentera människors upplevelse av vardagen i anslutning till andra världskriget. Sex medlemsföreningar deltog. Under 2021 fördes diskussioner med medlemsföreningarna och andra kulturarvsaktörer om att söka ytterligare finansiering för att kunna göra berättelserna publikt tillgängliga i landskapet. Inga medel är ännu sökta.

100 år av nazism och antinazism i Skåne

Journalisten Jan Samuelsson har under lång tid arbetat med att dokumentera och skildra den svenska nazismen och anti-nazismen ur ett lokalt och regionalt perspektiv. Vid ett seminarium för medlemsföreningarna den 11 oktober berättade han om resultatet av sina efterforskningar i Skåne.

En förfrågan om samarbete med förbundets medlemsföreningar i syfte att fylla på materialet ytterligare och göra dessa berättelser tillgängliga, och möjliga att lyssna till, gick ut under hösten.

Föreningsutveckling, jämställdhet och inkludering

Att stödja medlemsföreningarnas utvecklingsarbete handlar även om föreningsutveckling. Som ett av 26 regionala hembygdsförbund är Sveriges hembygdsförbunds grundsyn inskriven i verksamhetens stadgar. Den beskriver vad vi vill uppnå på längre sikt, men sätter också ord på viktiga värden i vardagen. Skånes hembygdsförbund strävar alltid mot en hembygd där alla känner sig välkomna och ingen lämnas utanför. Skånes hembygdsförbund anser att ett inkluderande föreningsliv vilar på en grund av jämställdhet och stödjer medlemsföreningarna i deras arbete att vara öppna för alla. Detta inkluderingsarbete finns med i någon form

inom alla grenar av förbundets verksamhet. Ett exempel på en sådan särskild inriktad insats var hembygds-konsulent Frej Haars presentation på höstmötet 2021.

Så blir vi yngre

Sveriges hembygdsförbund började 2020 satsningen *Så blir vi yngre*, en nationell spridning av ett för-yng-ringsprojekt inom hembygdsrörelsen som Heimbygda, Jämtland Härjedalens hembygdsförbund, drev 2015–18. Sara Williamsson, senare Frej Haar och Ida Kroon, har under 2021 haft kontakt med projektledare Kristina Ernehed om metodarbetets upplägg och planering.

Ängaliv

Ängaliv är ett projekt om ängsskötsel, ängens växter och deras betydelse för biologisk mångfald och för pollinerande insekter. Projektet drivs av Skånes hembygdsförbund tillsammans med Göinge slättersällskap, Regionmuseet Skåne, Örnans kulturresevat, Glimåkra hembygdsförening och Göinge hembygdsförening och genomförs med stöd av Länsstyrelsen.

Skånes hembygdsförbund arbetar både med seminarier och kurser men också fältarbete såsom fagning, slåtter, restaurering av ängsmarker samt sådd och utplantering av växter. I projektet ingår ängar på gravgårdar samt ängar i städer och tätorter. Där samverkar förbundet med Länsstyrelsen, Nordiska genbanken Alnarp, Lunds universitet, hembygdsföreningar och kyrkogårdsförvaltningar.

Ett av målen är att projektet, inte minst miljön vid förbundets egen gård Ballingstorp, ska stimulera föreningar och privatpersoner att bli delaktiga i ängen, det gröna kulturarvet och det övergripande arbetet med biologisk mångfald.

Arrangemang och kurser Ängaliv 2021

Mars

- 20 Fagning, Månsas torp
Antal deltagare: 18
- 27 Fagning, Ballingstorp
Antal deltagare: 12
- 29 Fagning, Glimåkra
Antal deltagare: 5

April

- 5 Fagning, Kylan
Antal deltagare: 6
- 6 Fagning, Broby hembygdspar
Antal deltagare: 5
- 8 Fagning, Backstugan i Broby
Antal deltagare: 5

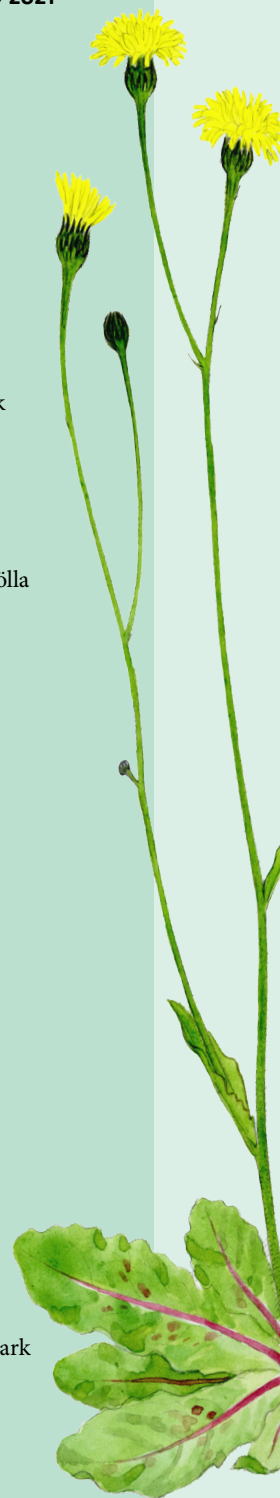
Juli

- 2 Ängsseminarium, Blåherremölla
Antal deltagare: 19
- 18 Slåtter, Ballingstorp.
Antal deltagare: 22
- 20 Slåtter, Backstugan i Broby
Antal deltagare: 13
- 20 Seminarium, digitalt
Antal deltagare: 13
- 22 Slåtter, Broby hembygdspar
Antal deltagare: 20
- 21 Slåtter, Örnans
Antal deltagare: 23
- 25 Slåtterkurs, Vittsjö
Antal deltagare: 12
- 31 Slåtter, Sporrakulla
Antal deltagare: 22

Augusti

- 1 Slåtterkurs, Eslöv
Antal deltagare: 12
- 9 Slåtter, Glimåkra
Antal deltagare: 14
- 9 Slåtterkurs, Broby hembygdspar
Antal deltagare: 12
- 18 Slåtter, Månsas torp
Antal deltagare: 11

Totalt 244 deltagare varav 12 barn

Publik verksamhet

Björkhagen

Arbetet under föregående år och våren 2021 gjorde att portarna under hösten för första gången kunde slås upp för både medlemmar och allmänheten. Under de två arrangemangen har det hållits visningar av gården, trädgårdarna och den blivande våtmarken. Ängsutställningen har visats och en utställning om makarna Larsson har producerats. Besökare har även bjudits in att dela med sig av minnen och framtidsvisioner kring fastigheten. Gården testades även som kulturscen med *Lengertz poetiska café* – en scen för hela Skånes poesi, där lokala poeter och besökare kunde läsa poesi från Skåne.

Ballingstorp

Förutom att byggnadsminnet är öppet året runt och besöks av bl.a. närboende, grupper, fågelskådare, vandrare, jägare och MTB-cyklister, anordnar förbundet arrangemang på platsen. Byggnadsminnet utvecklas som besöksmål och förbundet prövar här olika former för publikt och pedagogiskt arbete med medlemsföreningar och allmänheten som målgrupp. Genom lokalt engagemang från medlemsföreningar och ortsbor drivs arbetet framåt.

Aktiviteter under 2021

Björkhagen

- 29.8 Öppen gård
Antal besökare: 97
- 19.9 Lengertz poetiska café och öppen scen
Antal besökare: 15

Ballingstorp

- 27.3 Fagning av ängen
Antal deltagare: 12 (2 barn)
- Maj Skolbesök
Färe montessoriskola
- 18.7 Slåtter
Antal deltagare: 22 (5 barn)
- 12.9 Kulturarvsdagen
Tema *Kulturarv för alla*.
Samarbete med Museiföreningen
Krutbrukets vänner.
Svampar i folktron (utställning och föredrag), *Följ i Goenissens spår* (vandring, verkstad för barn)
Antal besökare: 73 (13 barn)
- 25.9 Fokusgrupp
Antal besökare: 12 (2 barn)
- 2.10 Fokusgrupp
Antal besökare: 9 (2 barn)

En vandringsutställning om ett landskap i förändring. På 1950-talet doku-
menterade Henning Weimarck, professor i botanik vid Lunds universitet,
och hans son Gunnar, det skånska landskapet i bild. Bildsamlingen spen-
glades sedan 60 år senare av fotografen Sven Persson som tagit nya bilder på
platserna. Till bilderna sattes ord av Per Blomberg. Arbetet blev till boken
Skånes landskap i förändring och sedan denna vandringsutställning. Den
består av tolv inramade bildpar och två introduktionstexter och är tänkt att
visas på bibliotek, äldreboenden, museer, naturum, kommuner och såväl
hembygdsföreningar som naturskyddsföreningar. Inga bokningsförfråg-
ningar inkom under 2021.

Föredrag, presentationer och mässor

Skånes hembygdsförbunds styrelse och personal håller föredrag och medverkar i mässor och konferenser i syfte att lyfta fram hembygdsrörelsen som folkbildare och synliggöra den kunskapsproduktion som medlemsföreningarna förvaltar samt att kommunicera förbundets och medlemsföreningarnas roll som kulturaktörer.

Februari

- 3 *En annan landsbygd*
Livestreamat panelsamtal på Form/Design Center, Malmö. Pia Sander.
Antal besökare: okänt
- 24 Föredrag etnologstudenter
Inom kursen *Kvalificerad arbetspraktik och projektarbete*. Pia Sander.
Antal deltagare: 5

Maj

- 19 *Kulturpolitiska överläggningar*
Region Skåne. Livestreamat panelsamtal. Pia Sander.
Antal deltagare: okänt
- 27 *Kulturpolitiska överläggningar*
Region Skåne. Livestreamat panelsamtal. Pia Sander.
Antal deltagare: okänt

Juli

- 5 *Hembygdsrörelsens samlingar och arkiv*
Digitalt föredrag på Släktforskardagen, Skånes släktforskarförbund. Maria Casagrande
Antal deltagare: 56

September

- 14 Presentation av Skånes hembygdsförbund och hembygdsrörelsen
Föredrag för studenter Malmö universitet, Historiska studier. Pia Sander.
Antal deltagare: 36
- 16 *Berättelseutveckling i hembygdsrörelsen*
Digitalt föredrag i samband med kulturarvsmöte, Region Skåne. Maria Casagrande.
Antal deltagare: 20

- 25 Invigning Lengertz kulturpristagare
Kulturmagasinet Helsingborg. Kristina Backe och Pia Sander
Antal besökare: 7 varav 1 barn

Oktober

- 21 *Folkbildningens betydelse för kulturen*
Christian Gustavsson, Studieförbundet Vuxenskolan Skåneland intervjuade Pia Sander, intervjun publicerad på studieförbundets Youtube-kanal.
Antal visningar: 82

November

- 13 Arkivens dag
I samarbete med samtliga organisationer på ACS. Maria Casagrande.
Antal besökare på Arkivcentrum Syd: 125
Antal besökare i det digitala rummet: 89
- 15 *Hembygdsrörelsen och berättelsen om kulturarvet*
Lunds universitet, ABM, museologistudenter. Maria Casagrande.
Antal deltagare: 18
- 26 *Mångfald och inkludering genom historieberättande*
Digitalt föredrag, Sveriges hembygdsförbunds höstmöte 2021. Frej Haar.
Antal deltagare: 56
- 28 Julmarknad Regionmuseet
Presentation av Skånes hembygdsförbund och hembygdsrörelsen. Margareta Fries och Lisbeth Lindell.
Antal besökare: 75

Kurser och temadagar

Skånes hembygdsförbund stöttar medlemsföreningarna i deras arbete att utveckla verksamheten genom att anordna kurser, temadagar och arrangemang. Många av förbundens arrangemang och temadagar är även öppna för allmänheten.

Under 2021 har även Sveriges hembygdsförbund arrangerat en serie webbseminarier till vilka medlemsföreningar i hela landet kunnat anmäla sig. Flera av Skånes hembygdsförbunds medlemmar har deltagit i dessa, som berört t.ex. Hembygdsportalen, Utforska platsen, hembygdsturism och föreningsutveckling och förnygringsarbete riktat mot barn och unga.

Januari

- 14 Teknikfika
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 3
- 27 Textil i hembygdströrelsen – Textil laboration
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 11
- 28 Teknikfika
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 4

Februari

- 3 Kurs Facebook och Instagram
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 17
- 4 Teknikfika
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 3
- 11 Teknikfika
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 4

- 15 Nybörjarkurs Shuttle
Samarrangemang med Do-Fi
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 17
- 22 Historiska kartor – en introduktion
Föreläsning av Sara Williamsson
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 84
- 24 *Smarta aktiviteter för barn*
I samarbete med Sveriges hembygdsförbund
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 81
- 25 Teknikfika
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 5

Mars

- 4 Teknikfika
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 4
- 8 *Film & ljud – att planera en produktion*
Del 1 av 3
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 14
- 11 *Rönneå och dess biflödens framtid*
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 8
- 16 *Skydda er mot brand!*
I samarbete med Hembygdsförsäkringen och Perstorps hembygdsförening
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 11
- 22 *Film & ljud – att planera en produktion*
Del 2 av 3
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 14

- 30 *Kulturväxter i skogen – ett webinarium om växande möjligheter*
Antal deltagare: 87

April

- 12 *Film & ljud – att planera en produktion*
Del 3 av 3
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 9
- 12 Redaktörsträff
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 14
- 14 Kulturarv som besöksmål, webinarium
Antal deltagare: 12
- 20 *100 år av rösträttskamp*
Föredrag av Eva Kjerström Sjölin och Johan Brinck,
i samarbete med Folkets Hus och Parker
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 16
- 22 Teknikfika
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 1
- 29 Kulturarv som besöksmål, webinarium
Antal deltagare: 2

Maj

- 5 *Affektiva platser*
Seminarium av Karl Norlin, praktikant
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 15
- 20 Kulturarv som besöksmål, webinarium
Antal deltagare: 13

Juni

- 1 Textil i hembygdsrörelsen – föreläsning
Med konservator Åsa Tornborg från Kulturen i Lund
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 17

- 2 Information om bidrag från Region Skånes kultur
förvaltning
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 1

- 17 Kulturarv som besöksmål, webinarium
Antal deltagare: 11

- 22 Shuttle användarmöte
Samarrangemang med Do-Fi
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 3

- 29 Guidekurs hos Eslöfs museiförening
Antal deltagare: 20

Augusti

- 14 Arkeologiklubb Norra Mellby
I samarbete med Sösdala hembygdsförening
Antal deltagare: 60
- 30 Kulturarv som besöksmål, fältseminarium
Sliperiet Gylsboda och Broby hembygdsparc
Antal deltagare: 9

September

- 7 Textil i hembygdsrörelsen – föreläsning
Med Siv Liljeqvist
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 12
- 13 Kulturarv som besöksmål, fältseminarium
Hembygdsparc i Boarp och
hembygdsparc i Klippan
Antal deltagare: 9
- 15 Nybörjarkurs Shuttle
Samarrangemang med Do-Fi
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 4
- 20 Kulturarv som besöksmål,
fältseminarium
Blåherremölla
Antal deltagare: 15

Oktober

- 7 Guidekurs hos Eslöfs museiförening
Antal deltagare: 18
- 7 Kulturarvsfika, tema självhushållning
Panelsamtal
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 7
- 11 Nazism och antinazism
Med Jan Samuelsson
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 3
- 20 Naturvårdsplanen för Skåne
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 9

November

- 4 Kulturarvsfika, tema biologisk mångfald
Panelsamtal
Digitalt, via Zoom
Antal deltagare: 2
- 9 Föredrag om bronsåldern
Samarbete med Historiska museet, Lunds
universitet
Plats: Arkivcentrum Syd
Antal deltagare: 5

December

- 2 Kulturarv som besöksmål, webinarium
Antal deltagare: 9
- 6 Redaktörsträff, digitalt
Antal deltagare: 15

Kommunikation

Förfrågningar

Kansliet svarar dagligen på frågor från medlemsföreningarna. Dessa har under 2021 till stor del handlat om hur man rekryterar och behåller medlemmar samt hur man finansierar sin verksamhet i tider då publikverksamhet inte är genomförbar. Varje vecka kommer också förfrågningar från allmänhet, forskare, organisationer, kommuner, Region Skåne, Länsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet, kulturarvsinstitutioner, Sveriges hembygdsförbund, andra hembygdsförbund, företag m.fl. Frågorna är ibland specifika, ibland mer generella. Exempel på specifika förfrågningar under 2021 är torpinventeringar, bynamn, restaurering av milstenar, dräktplagg för barn, äldre textila mönster att använda på nytillverkade vindskydd samt Tycho Brahe och hans tama älg (!).

Opinionsbildning och påverkan

Förbundet deltar i samhällsdebatten genom att verka pådrivande i frågor som startas i och engagerar föreningar, såsom minarelexploateringen på Österlen, men driver också på eget initiativ frågor som är relevanta för förbundet, exempelvis påverkan på våra kulturmiljöer.

Tillsammans med elva andra aktörer inom Skånes idéburna kulturliv formulerade förbundet debattartikeln "*Låt en del av Region Skånes överskott tillfalla kulturlivet som ett krisstöd.*" (publicerad i Sydsvenskan 24 maj).

Yttranden och remissvar

Förbundet yttrar sig även om remisser från olika instanser. Beroende på sakfrågan involveras vanligen medlemsföreningar, som bjuds in till samrådsmöten där den aktuella remissen går igenom och synpunkter framförs. Utifrån remissens innehåll tillfrågas antingen samtliga föreningar eller ett mindre urval. Skånes hembygdsförbunds ordförande formulerar

därefter ett remissvar som går ut på remissrunda till berörda föreningar och kanslichef för synpunkter innan publicering. Förbundet har avgivit yttrande över följande remisser 2021:

- *Regionplan Skåne 2022–2040*, dnr 2019-RU00065, Region Skåne. (2021-04-30)
- *Remiss angående revidering av Naturvårdsplan för Skåne*, dnr 511-35317-2021, Länsstyrelsen Skåne. (2021-11-28)

Upptäck skånsk hembygdsrörelse – folder

Inför sommarsäsongen 2021 producerades besöksmålsfoldern *Besök skånsk hembygdsrörelse*. Alla medlemsföreningar inbjöds att vara med och bidra med ett eller flera besöksmål. Sjutton föreningar valde att göra det. Foldern är tänkt att inspirera till utflykter till lokala besöksmål runt om i landskapet. Under hösten 2021 påbörjades arbetet med 2022 års upplaga.

Hemsida

Skånes hembygdsförbund hemsida, www.hembygd.se/skane, är del av Hembygdsportalen som tillhandahålls genom riksförbundet. År 2021 gjordes 18 738 unika sidvisningar av 8209 unika besökare, en minskning på ca 10 % jämfört med föregående år.

Nyhetsbrev

Nyhetsbrevet som kanal når både medlemmar, samarbetsparter och intresserad allmänhet. Prenumerationen är gratis och öppen för alla. Kontaktpersoner i medlemsföreningar får automatiskt nyhetsbrevet. Under 2021 producerades fem nummer. Redaktörer var Sara Williamsson och Frej Haar. Vid årsskiftet 2021/2022 prenumererade 886 personer på nyhetsbrevet, en ökning på 17 personer från föregående år.

Förbundet har även ett nyhetsbrev om Ballingstorp, som skickas till dem som är särskilt intresserade av platsen. Under 2021 skickades ett nyhetsbrev, med Sara Williamsson som redaktör, till 59 prenumeranter.

Medlemsutskick

Rutinen att skicka samlad information till medlemsföreningarna den 15:e i varje månad fortsatte. Medlemsutskicken underlättar för kontaktpersonerna att sprida information vidare inom respektive förening och för föreningarna att kunna diskutera den vid styrelsemöten. År 2021 gjordes utskick varje månad, med undantag av juli.

Facebook

Via Facebook framhålls verksamhetens bredd, visas goda exempel på föreningsverksamhet, framhålls viktig information från andra kulturarvsaktörer samt marknadsförs egna och föreningsarrangemang. Under 2021 publicerades 172 inlägg. 785 personer följde sidan den 31 december 2021. Av dessa var 69 % kvinnor och 31 % män, de allra flesta över 35 år.

Instagram

Förbundet använder Instagram för att lyfta fram den skånska hembygdsrörelsen samt för att sprida information om både sin egen och medlemsföreningars verksamhet. Genom att nå både medlemmar, en intresserad

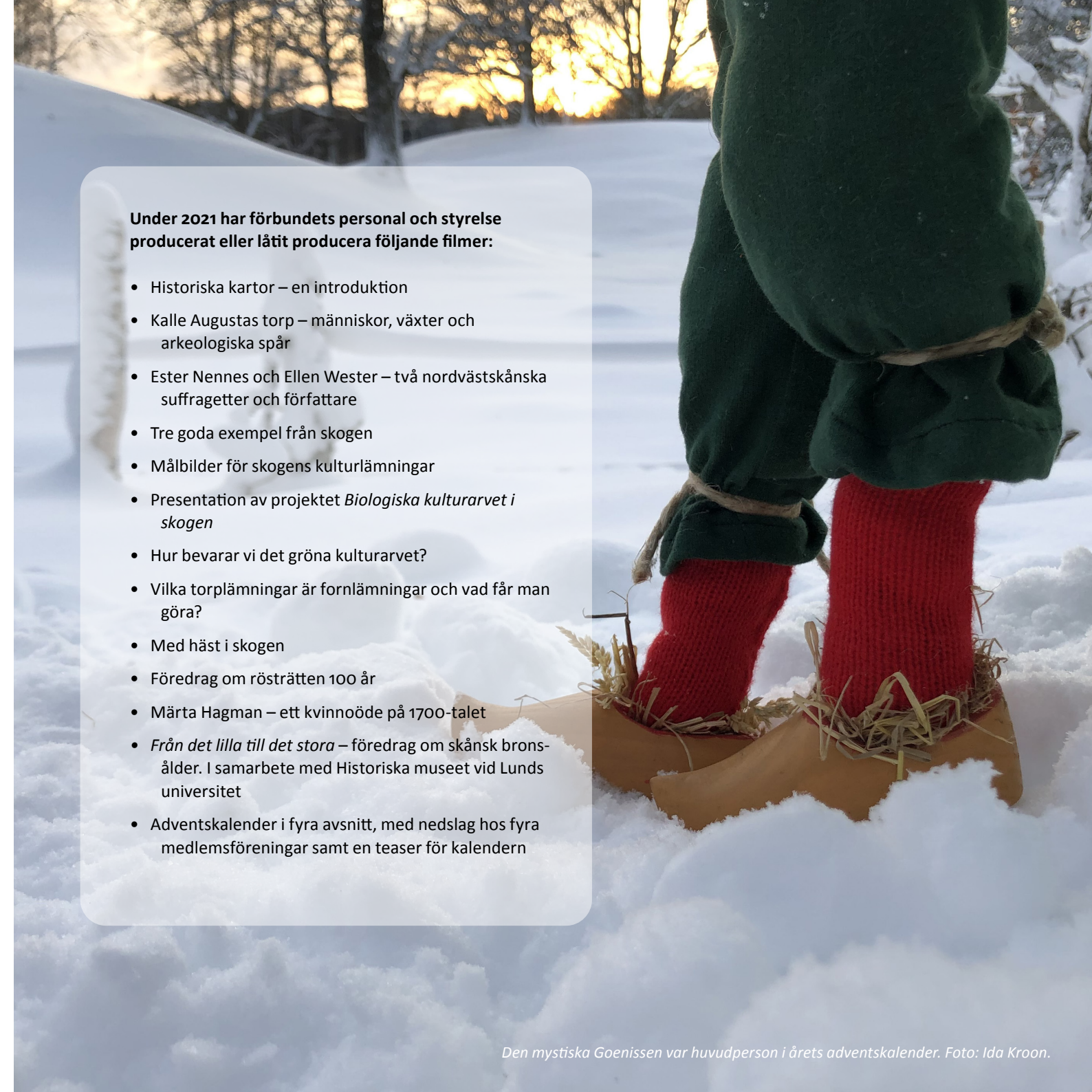
allmänhet samt personer som inte känner till hembygdsrörelsen är Instagram en betydelsefull kanal för förbundet utifrån dess exponeringspotential – här syns både förbund och medlemsföreningar på ett annat sätt än i andra kanaler. Den nådda målgruppen på Instagram skiljer sig till stor del från dem som nås genom förbundets andra kanaler. Till exempel är de vanligaste åldersintervallen 35–44 (21,6%) 25–34 (20,8 %) 45–54 (19,7 %) och 65+ (17,1 %) och samlas främst kring storstäderna (Malmö, Stockholm och Göteborg, i den ordningen).

Under hösten 2021 började förbundet använda sig mer regelbundet av händelsefunktionen, bl.a. för att marknadsföra förbundets egna digitala evenemang och filmer. Under 2021 publicerades 55 inlägg och 11 händelser. Trots en tredjedel färre inlägg än året innan, ökade medlemsantalet med 128 följare, vilket innebär en ökning på nästan 20 %. Vid årsskiftet 2021/2022 följde 785 personer kontot.

YouTube

På Skånes hembygdsförbunds [YouTube-kanal](#) publiceras filmer om skånsk hembygdsrörelse, föredrag på olika teman, filmer från de byggnader och kulturmiljöer vi förvaltar och inte minst filmer som producerats av våra medlemsföreningar.

YouTube-kanalen hade 220 prenumeranter den 31 december 2021. Under året genererade filmerna 13 981 visningar. Allra flest visningar fick medlemsföreningarnas filmer, följt av filmer producerade inom projektet *KONTEXT – hembygdsrörelsen talar om ting* samt adventskalendern 2021. Av tittarna var 30 % kvinnor och 70 % män.

Under 2021 har förbundets personal och styrelse producerat eller låtit producera följande filmer:

- Historiska kartor – en introduktion
- Kalle Augustas torp – människor, växter och arkeologiska spår
- Ester Nennes och Ellen Wester – två nordvästskånska suffragetter och författare
- Tre goda exempel från skogen
- Målbilder för skogens kulturlämningar
- Presentation av projektet *Biologiska kulturarvet i skogen*
- Hur bevarar vi det gröna kulturarvet?
- Vilka torplämningar är fornlämningar och vad får man göra?
- Med häst i skogen
- Föredrag om rösträtten 100 år
- Märta Hagman – ett kvinnoöde på 1700-talet
- *Från det lilla till det stora* – föredrag om skånsk bronsålder. I samarbete med Historiska museet vid Lunds universitet
- Adventskalender i fyra avsnitt, med nedslag hos fyra medlemsföreningar samt en teaser för kalendern

Filmning av adventskalendern.
Konsulent Ida Kroon filmar
Cecilia Gagge (Bara härads
hembygdsförening) inne i
Burlövs gamla prästgård.
Foto: Frej Haar.

Press – Skånes hembygdsförbund i media

Helsingborgs Dagblad januari/februari: *Hembygdsföreningen prisas för sin digitala omställning.*

Om SH:s innovationspris till Bjäre härads hembygdsförening.

Lokaltidningen januari/februari: *De visar sin hembygd på nytt vis.*

Om SH:s innovationspris till Hembygdsföreningen i Lomma kommun.

Norra Skåne januari/februari: *Sliperiet får innovationspris.*

Om SH:s innovationspris till Sliperiet Gylsboda.

Sveriges Radio P4 Kristianstad 14 januari: *Sliperiet Gylsboda prisas för nya lösningar under pandemiåret.*

Om SH:s innovationspris till Sliperiet Gylsboda.

Skånska Dagbladet januari/februari: *Ideellt arbete som ger kunskap och gemenskap.*

Om SH:s innovationspris till Södra Ringsjöortens bygdeförening.

Lokaltidningen januari/februari: *Vikingatider prisas för innovativt tänk.*

Om SH:s innovationspris till föreningen Viking Foundation.

Kristianstadsbladet januari/februari: *Förening prisades för 50-tals lägenhet.*

Om SH:s innovationspris till Vinslövs hembygdsförening.

Norra Skåne januari/februari: *Bygger hem i 50-talsstil.*

Om SH:s innovationspris till Vinslövs hembygdsförening.

Den smala stigen 24 februari: *Sjätte projektet täcker resten av Skåne.*

Om *Hittaut*.

Norra Skåne 17 mars: *De gör film om skånska kulturväxter.*

Om filmen *Kulturväxter i skogen*.

Ledungen nr 2/3: *Skåneprojekt om torpväxter.*

Om filmen *Kulturväxter i skogen*.

Norra Skåne maj: *"Det är jättekul men jag blev så förvånad" – Lokal motorsågskonstnär prisas.*

Om Lengertz kulturprismottagaren Sven Ingvar Johansson.

Sydsvenskan 24 maj: "[Låt en del av Region Skånes överskott tillfalla kulturlivet som ett krisstöd.](#)"

Debattartikel gällande Region Skånes överskott, tillsammans med Ideell kulturallians Skåne, Ideell kulturallians, Riksteatern Skåne, Skådebanan södra regionen, Folkdansringen Skåne-Blekinge, Skånes bygdegårdsdistrikt, Folkets Hus och Parker Södra regionen, föreningen Kulturmejeriet, Folkets Bio i Lund, Folkets Bio Malmö/biograf Panora och Imagines del Sur/Bilder från Söder. [Finns även att läsa på Ideell kulturallians [hemsida](#)]

Ystads Allehanda 27 maj: *Nytt projekt ska lyfta ungas närhet till kultur och historia.*

Om projektet *På varje plats*.

Ystads Allehanda 29 maj: *Hembygdsföreningens tidskrift kan bli riksbäst.*

Om SH:s nominering av Österlert till Årets hembygdskbok.

Skånska dagbladet 16 juni: *Hembygdsföreningar ska locka hemestrände skåningar*

Kristianstadsbladet 1 juli:

Om *Ängaliv*

Norra Skåne 2 juli:

Om *Ångaliv*

SVT nyheter 1 augusti: *Slätterkurs lockade under hembygdsgårdens dag.*

Norra Skåne 15 augusti:

Om arkeologiklubb i Sösdala.

Kristianstadsbladet 16 augusti: *Sösdalas gömda skatter i nytt ljus.*

Om arkeologiklubb i Sösdala.

Kristianstadsbladet 11 september: *Kulturarvsdagen i svampens tecken.*

Om kulturarvsdagen i Ballingstorp

Kristianstadsbladet september: *Planer finns på att utveckla Ballingstorp som besöksmål.*

Om SH:s fokusgruppsarbete på Ballingstorp.

Kristianstadsbladet oktober: *Lilla byn med historiska anor växer gärna.*

Om Ballingstorp som besöksmål.

Trelleborgs Allehanda 16 oktober: *Stort intresse för historisk promenad i Anderslöv.*

Om Shuttle.

Pressvisningar under året

Maj

- 11 Lengertz-pristagare 2021.
Pressvisning på Parapeten,
Helsingborg
- 28 Årets hembygdsbok.
Österlens museum, Simrishamn

Juni

- 16 *Hembygdsrörelsen öppnar för hemester!*
Pressvisning i Burlövs gamla
prästgård
- 30 Presentation av sommarens
program av *Ångaliv* i
Ballingstorp

September

- 6 Kulturarvsdag 2021 i Torsebro
och Ballingstorp.
Pressvisning på Torsebro
krutbruk
- 23 Invigning utställning
Lengertzpristagare 2021
Kulturmagasinet Helsingborg

Reportrar från Trelleborgs Allehanda deltog vid Shuttle-
invigningen i Anderslöv. Foto: Maria Casagrande.

Fortbildning och deltagande i konferenser

Skånes hembygdsförbunds styrelse och personal deltar regelbundet i fortbildningar och konferenser i syfte att höja kompetens och kunskap för vidare förmedling till medlemsföreningarna. Utöver nedanstående seminarier och konferenser, deltar styrelse och personal i stor utsträckning även i förbundets egna kurser, seminarier och konferenser.

Januari

- 14 Webbinarium: *Nya avtal*, Fremia. Pia Sander.
- 18 *Friluftslivets år – digital tankesmedja*, Länsstyrelsen. Maria Casagrande.

Februari

- 2 *Hur gör vi med årsmöten?*, Sveriges hembygdsförbund. Maria Casagrande.
- 10 Webbinarium: *Så blir vi yngre*, Sveriges hembygdsförbund. Pia Sander.
- 12 *Att berätta om det immateriella kulturarvet digitalt i serien Tvärmedialt och kreativt berättande*, Riksantikvarieämbetet och Sagobygden. Maria Casagrande.
- 17 Webbinarium: *Idéburen chef*, Ledarna. Pia Sander.

Mars

- 4 *Publik- och berättelseutveckling*, Boost Hbg. Maria Casagrande.
- 11 Webbinarium: *Barnkonventionen*, Region Skånes kulturförvaltning. Pia Sander.

- 19 Webbinarium: *Kulturliv öppet för alla?*, Region Skånes kulturförvaltning. Pia Sander.
- 19 *Att ge liv åt en ruin i serien Tvärmedialt och kreativt berättande*, Riksantikvarieämbetet och Gotlands museum. Maria Casagrande.
- 25 *Årsmöte*, Nätverket idéburen sektor. Pia Sander.

April

- 7 Webbinarium: *Sommarens aktiviteter*, Sveriges hembygdsförbund. Pia Sander.
- 8 Webbinarium: *Hembygdsrörelsen och regionala museer*, Sveriges hembygdsförbund. Pia Sander.
- 15 Webbinarium: *Idéburen chef*, Ledarna. Pia Sander.
- 19 Webbinarium: *Kulturmiljövård i hembygdsrörelsen*, Sveriges hembygdsförbund. Pia Sander.

Maj

- 11 *Snabbkurs Allemansrätt*, Naturvårdsverket och SLU Centrum för naturvågledning. Maria Casagrande.
- 20 *Film & ljud*, Sveriges hembygdsförbund. Maria Casagrande.
- 27 *Hembygdsportalen*, Sveriges hembygdsförbund. Maria Casagrande.

Juni

8 *Skånsk landskapsdag*. Pia Sander och Sven Jensén.

9 Webbinarium: *Barnkonventionen*, Region Skånes kulturförvaltning. Pia Sander.

15 Webbinarium: *Idéburen chef*, Ledarna. Pia Sander.

Augusti

19 *Digital nätverksträff för det kulturpedagogiska nätverket (KPN)*, Region Skåne. Frej Haar.

September

20 *Historia, sanning och fiktion*, Samverkansgruppen för kulturarvspedagogisk utveckling och teori. Maria Casagrande.

27 *Vad behöver skolan – på riktigt?*
Riksantikvarieämbetets *Kulturarv i skolan* 2021.
Frej Haar.

Oktober

15 Konferens: *Etiska dilemman – samlande och tillgängliggörande i lättkränkthetens tid*, ABM Skåne. Frej Haar och Maria Casagrande.

21 *Framtidsworkshop*, Kulturmiljö Skåne tillsammans med Linnéuniversitetet. Pia Sander, Frej Haar och Maria Casagrande.

26 Webbinarium: *Släpp av Folkhälsorapporten Barn och Unga 2021*, Region Skåne. Frej Haar.

28 Webbinarium: *Skånska lärdomar om ungas psykiska hälsa*, Region Skåne. Frej Haar.

November

9 *Kulturarv som besöksmål*, handledarutbildning, Sveriges hembygdsförbund. Pia Sander.

11 Webbinarium: *Skånska lärdomar special om ungas delaktighet*, Region Skåne. Frej Haar.

15 Forskarseminarium i historisk arkeologi: *Att återbruka ett landskap – sydsvenska torp i en rumslig kontext*, Institutionen för Arkeologi och antikens historia, Lunds universitet. Pia Sander.

15 Webbinarium: *Så blir vi yngre*, Sveriges hembygdsförbund. Frej Haar.

17 *Kulturarv som besöksmål*, handledarutbildning, Sveriges hembygdsförbund. Pia Sander.

22 Webbinarium: *Kulturarv som besöksmål*, Sveriges hembygdsförbund, Pia Sander.

26–27 *Höstmöte*, Sveriges hembygdsförbund.
Maria Casagrande, Ida Kroon, Sven Jensén och Ingmar Melin.

29 Webbinarium: *Så blir vi yngre*, Sveriges hembygdsförbund. Pia Sander och Frej Haar.

December

2 *Kulturhistorisk film*, Högskolan Dalarna.
Maria Casagrande.

3 *Kulturarv som besöksmål*, handledarutbildning, Sveriges hembygdsförbund. Pia Sander.

3 Digital konferens: *Kunskapsdag om samverkan för barn med funktionshinder*, Länsstyrelsen Skåne och Region Skåne. Frej Haar.

7 Webbinarium: *Så blir vi yngre*, Sveriges hembygdsförbund. Frej Haar.

Förtjänsttecken 2021

Bertil Stridh	Frosta Härads hembygdsförening
Eva Ahnborg Svensson	Harjagers härads Fornminnes och Hembygdsförening
Jan Andersson	Harjagers härads Fornminnes och Hembygdsförening
Bo Arvidsson	Harjagers härads Fornminnes och Hembygdsförening
Ann-Marie Hansson	Harjagers härads Fornminnes och Hembygdsförening
Ulla Nickel	Harjagers härads Fornminnes och Hembygdsförening
Anders Ödman	Harjagers härads Fornminnes och Hembygdsförening
Tryggve Lahger	Knislinge hembygdsförening

Skånes hembygdsförbunds 105 medlemsföreningar 2021

Albo härads hembygdsförening
Bara härads hembygdsförening
Bengtemölla Gårds Vänner
Billesholmstraktens
hembygdsförening
Bjäre härads hembygdsförening
Blåherremöllas Vänner
Borstahusens museiförening
Byträffen Edenryd-Krogstorp-Åby
Eslöfs museiförening
Everöds sockenförening
Falsterbonäsets museiförening
Fjälastorp-Stubbarps byaförening
Fleninge hembygdsförening
Frosta härads hembygdsförening
Färs härads hembygdsförening
Föreningen för fornminnes- och
hembygdsvård i sydöstra Skåne
Föreningen Hyllstofta ryggåsstuga
Föreningen Höörs mölla
Föreningen Jöns Henrikssons Minne
Föreningen Skånska möllor
Föreningen Svedala-Barabygden
Föreningen Tomelilla byagård
Föreningen Viking Foundation
Föreningen Örsnäs hembygdsgrd
Föreningen Övraby mölla
Glimåkra hembygdsförening
Gärds härads hembygdsförening
Gärdslövs byalag
Göinge hembygdsförening
Göinge slåttersällskap
Hammarlunda Mölleförening
Harjagers härads fornminnes- och
hembygdsförening
Hembygdsföreningen i Lomma
kommun
Hembygdsföreningen S:ta Annas
gille i Åhus
Hjärsås hembygdsförening
Hovs hembygdsförening
Hvens hembygdsförening

Hästveda hembygdsförening
Ivetofta hembygdsförening
Klippans hembygdsförening
Knislinge hembygdsförening
Kullens hembygdsförening
Kulturgruppen Anderslöv och bygden
Kulturkvadranten i Dalby
Kvidinge sockens hembygdsförening
Limhamns museiförening
Ljunits och Herrestads
hembygdsförening
Lomma museiförening
Loshults hembygdsförening
Matteröds hembygdsförening
Munka Ljungby-Tässjö
hembygdsförening
Museiföreningen Krutbrukets
Vänner
Möllerikeföreningen
Norra Grönby mölleförening
Norra Strö hembygdsförening
Näsums hembygds- och
fornminnesförening
OK Origo i Össjö
Onsjö härads hembygdsförening
Oppmanna-Vånga hembygdsförening
Osby hembygdsförening
Osbyholms byförening
Othinslunda hembygdsförening
Oxie härads hembygdsförening
Perstorps hembygdsförening
Riseberga-Färingtofta
hembygdsförening
Rydebäcks museiförening
Röke sockengille
Rönnebergs härads
hembygdsförening
Röstånga turist- och
hembygdsförening
Sandbybygdens hembygdsförening
Sibbhults hembygdsförening
Sirmiones Skeppslag

Skromberga Akademi
Skånska lantbruksmuseet i Alnarp,
ideell förening
Sliperiet Gylsboda
Spannarpsortens hembygdsförening
Staffanstorps hembygdsförening
Stenestadsortens hembygdsförening
Stiftelsen Gamlegård i Billinge
Stiftelsen Harlösa byahus
Stiftelsen Harlösa donationshus
Stiftelsen Jöns Jons-gården i Kattarp
Stora Hammars mölleförening
Södra Ingelstads härads
hembygdsförening
Södra Luggude härads
hembygdsförening
Södra Ringsjöortens bygdeförening
Sösdala hembygds- och
fornminnesförening
Torna härads hembygdsförening
Vallkärra-Torns hembygdsförening
Vemmenhøgs härads fornminnes-
och hembygdsförening
Villands härads hembygdsförening
Vinslövs hembygdsförening
Visseltofta hembygdsförening
Wittsjö hembygdsförening
Wällufsbygdens hembygdsförening
Värsjö byalag
Västra Göinge hembygdsförening
Västra Torups hembygdsförening
Åstorps hembygdsförening
Ängelholms hembygdsförening
Ängelholmsbygdens lokalhistoriska
förening
Önnestadsortens hembygdsförening
Örkellunga hembygdsförening
Örkeneds hembygdsförening
Östra Ljungby och Källna socknars
hembygdsförening

Medlemsföreningar 2021 – kommunvis

Bjuv

Billesholmstraktens hembygdsförening
Skromberga Akademi
Södra Luggude härads
hembygdsförening

Bromölla

Byträffen Edenryd-Krogstorp-Åby
Ivetofta hembygdsförening
Näsums hembygds- och fornminnes-
förening
Villands härads hembygdsförening

Burlöv

Bara härads hembygdsförening

Båstad

Bjäre härads hembygdsförening
Hovs hembygdsförening

Eslöv

Eslöfs museiförening
Frosta härads hembygdsförening
Hammarlunda Mölleförening
Harjagers härads fornminnes- och
hembygdsförening
Möllerikeföreningen
Onsjö härads hembygdsförening
Stiftelsen Gamlegård i Billinge
Stiftelsen Harlösa byahus
Stiftelsen Harlösa donationshus
Södra Ringsjöortens bygdeförening

Helsingborg

Fleninge hembygdsförening
Kullens hembygdsförening
Rydebäcks museiförening
Stiftelsen Jöns-Jonsgården i Kattarp
Södra Luggude härads hembygds-
förening
Wällufsbygdens hembygdsförening

Hässleholm

Hästveda hembygdsförening
Matteröds hembygdsförening
Röke sockengille
Sösdala hembygds- och fornminnes-
förening
Vinslövs hembygdsförening
Wittsjö hembygdsförening
Västra Göinge hembygdsförening
Västra Torups hembygdsförening

Höganäs

Fjälastorp-Stubbarps byaförening
Kullens hembygdsförening

Hörby

Frosta härads hembygdsförening
Färs härads hembygdsförening
Föreningen Jöns Henrikssons minne
Osbyholms byförening

Höör

Frosta härads hembygdsförening
Föreningen Höörs mölla
Södra Ringsjöortens bygdeförening

Klippan

Föreningen Hyllstofta ryggåstuga
Klippans hembygdsförening
Riseberga-Färingtofta hembygds-
förening
Östra Ljungby och Källna socknars
hembygdsförening

Kristianstad

Everöds sockenförening
Blåherremöllas Vänner
Föreningen Örsnäs hembygdsgård
Gärds härads hembygdsförening
Museiföreningen Krutbrukets Vänner
Norra Strö hembygdsförening
Oppmanna-Vånga hembygdsförening

S:ta Annas gille i Åhus
Villands härads hembygdsförening
Önnestadsortens hembygdsförening

Kävlinge

Föreningen Viking Foundation
Harjagers härads fornminnes- och
hembygdsförening
Torna härads hembygdsförening

Landskrona

Borstahusens museiförening
Hvens hembygdsförening
Rönnebergs härads hembygdsförening

Lomma

Hembygdsföreningen i Lomma kom-
mun
Lomma museiförening
Skånska lantbruksmuseet i Alnarp,
ideell förening
Torna härads hembygdsförening

Lund

Kulturkvadranten i Dalby
Sandbybygdens hembygdsförening
Torna härads hembygdsförening
Vallkärra - Torns hembygdsförening

Malmö

Limhamns museiförening
Oxie härads hembygdsförening

Osby

Loshults hembygdsförening
Osby hembygdsförening
Sliperiet Gylsboda
Visseltofta hembygdsförening
Västra Göinge hembygdsförening
Örkeneds hembygdsförening

Perstorp

Perstorps hembygdsförening

Simrishamn

Albo härads hembygdsförening
Föreningen för fornminnes- och hem-
bygdsvård i sydöstra Skåne
Södra Ingelstads härads
hembygdsförening

Sjöbo

Färs härads hembygdsförening
Torna härads hembygdsförening

Skurup

Vemmenhögs härads fornminnes- och
hembygdsförening

Staffanstorp

Bara härads hembygdsförening
Staffanstorps hembygdsförening

Svalöv

Onsjö härads hembygdsförening
Rönnebergs härads hembygdsförening
Röstångaturist- och hembygdsförening
Stenestadsortens hembygdsförening

Svedala

Föreningen Svedala-Barabygden
Oxie härads hembygdsförening

Tomelilla

Albo härads hembygdsförening
Föreningen Bengtemölla gårds vänner
Föreningen Tomelilla byagård
Föreningen Övraby mölla
Othinslunda hembygdsförening

Trelleborg

Gärdslövs byalag
Kulturgruppen Anderslöv och bygden
Norra Grönby mölleförening

Sirmiones Skeppslag

Vemmenhögs härads fornminnes- och
hembygdsförening

Vellinge

Falsterbonäsets museiförening
Oxie härads hembygdsförening
Stora Hammars mölleförening

Ystad

Ljunits och Herrestads hembygds-
förening
Södra Ingelstads härads
hembygdsförening

Åstorp

Kvidinge sockens hembygdsförening
Åstorps hembygdsförening

Ängelholm

Munka Ljungby - Tåssjö hembygds-
förening
OK Origo i Össjö
Spannarpsortens hembygdsförening
Ängelholms hembygdsförening
Ängelholmsbygdens lokalhistoriska
förening

Örkellunga

Värsjö byalag
Örkellunga hembygdsförening

Östra Göinge

Glimåkra hembygdsförening
Göinge hembygdsförening
Göinge slättersällskap
Hjärsås hembygdsförening
Knislinge hembygdsförening
Sibbhults hembygdsförening

**Övriga i Skånes kommuner (ej geo-
grafiskt bundna)**

Föreningen Skånska möllor

Hembygdsrörelsen organiserar drygt 2 000 föreningar i landet. Skånes hembygdsförbund är ett av 26 regionala förbund som är medlemmar i Sveriges hembygdsförbund (SHF).

Riksförbundets roll är att samla, stödja och företräda hela hembygdsrörelsen, inte minst genom kontakter med myndigheter och beslutsfattare. De uppvaktar politiker, besvarar remisser och gör hembygdsrörelsen mer synlig i samhället.

Hembygdsrörelsens vision:

En levande hembygd för alla

- vi ska värna om kulturarvet över tid
- vi ska vara en välkomnande rörelse som möter människors kulturarvsintresse
- vi ska verka i lands- och stadsbygd
- vi ska spela en aktiv roll för en hållbar samhällsutveckling

*Antagen av Sveriges hembygdsförbunds stäm-
ma i Uddevalla 2017.*

Hembygdsrörelsens grundsyn:

*"Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det för-
gångna, nutiden och framtiden.*

Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum.

Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.

*Antagen av Sveriges hembygdsförbunds stäm-
ma i Kiruna 2008.*

SHF:s fokusområden 2018–22:

- Förenings- och demokratiutveckling
- Barn och unga
- Landskapets förändring

Sveriges
hembygdsförbund

SKÅNES HEMBYGDS- FÖRBUND

*Regional organisation för föreningar vars medlemmar med kunskap och
idéella insatser sätter bygdens historia, miljö och sociala liv i centrum.*